

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Reprodukce majetku malých obcí

Asset Replacement of Small Municipalities

Student: Ivana Štiková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Petr Tománek, CSc.

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.
Přílohu č.2, danou mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
Ivana Štiková

Poděkování

Na tomto místě děkuji doc. Ing. Petru Tománkovi, CSc., za odborné vedení při zpracování diplomové práce.

Ivana Štiková

Obsah

1	ÚVOD	7
2	HOSPODAŘENÍ ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	9
2.1	Obec a její působnost	9
2.2	Rozpočet územně samosprávných celků	11
2.2.1	Příjmy a výdaje rozpočtu	12
2.2.2	Běžný a kapitálový rozpočet	13
2.3	Zdroje financování územně samosprávných celků	15
2.3.1	Vlastní příjmy obcí	15
2.3.2	Nenávratné peněžní transfery	21
2.3.3	Příjmy návratného charakteru	25
2.4	Výdaje územně samosprávných celků	26
2.4.1	Běžné výdaje	26
2.4.2	Kapitálové výdaje	27
2.5	Majetek územně samosprávných celků	28
2.5.1	Druhy majetku	29
2.5.2	Oceňování majetku	30
2.5.3	Technické zhodnocení	31
2.5.4	Neinvestiční výdaje	32
2.5.5	Účetní odpisy	32
3	ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE	34
3.1	Obec Jedlí	34
3.2	Rozpočty obce Jedlí	36
3.3	Analýza vlastních příjmů obce v letech 2006 - 2010	38
3.4	Dotační prostředky obce v letech 2006 - 2010	44
3.5	Výdaje obce v letech 2006 - 2010	47
4	ZDROJE OBNOVY OBECNÍHO MAJETKU	50
4.1	Účetní odpisy dlouhodobého majetku	51

4.2	Obnova dlouhodobého majetku obce	55
5	ZÁVĚR	58
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	60

Seznam zkratek,

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce,

Seznam příloh

1 ÚVOD

Obce představují základ územní samosprávy a jejich postavení je stále významnější. V rámci samostatné působnosti jsou povinny pečovat o všestranný rozvoj svého území a zabezpečování veřejných statků pro své občany. Hospodaření s majetkem představuje jednu z významných činností obcí v oblasti samostatné působnosti. Právo na správu majetku je zakotveno již v Ústavě České republiky (ČR), povinnosti s jeho nakládáním stanovuje zákon o obcích č. 128/2000 Sb., v platném znění. Právě zajišťování dostatečného množství finančních prostředků je jedním z hlavních problémů, se kterými se územně samosprávné celky potýkají.

Majetek stárne, technicky i morálně se opotřebovává a jeho hodnota klesá. Cena majetku vedená v účetní evidenci obcí nezohledňuje úroveň jeho opotřebení a neodpovídá skutečné tržní ceně. Od 1.1.2010 dochází v oblasti veřejných financí k rozsáhlé reformě a zavedení účetnictví státu, která novelou zákona o účetnictví č. 304/2008 Sb. zavádí v souvislosti s opotřebováním majetku tvorbu účetních odpisů pro územně samosprávné celky. Odpisy představují postupný způsob přenášení ceny dlouhodobého majetku do nákladů a nevratně snižují jeho hodnotu. Zohledněním ročních účetních odpisů v nákladech územně samosprávných celků tak bude ovlivněn výsledek hospodaření následujících let.

Diplomová práce zahrnuje praktickou a teoretickou část. Teoretická část je strukturována do druhé kapitoly, charakterizuje obce a jejich působnost, zabývá se základním finančním plánem hospodaření územně samosprávných celků - rozpočtem obce, a to jak z pohledu běžného, tak kapitálového rozpočtu. Dále se zaměřuje na finanční zdroje a jejich využití k financování veřejných statků běžné i kapitálové povahy. Poslední část teoretické části je věnována majetku, jeho členění i možnostem vedoucím k jeho postupné obnově. V rámci teoretické části je dokumentován skutečný vývoj sdílených a svěřených daňových příjmů v obcích ČR v letech 2006 – 2010. Stejným způsobem je přiblížen celkový objem dotací plynoucí do rozpočtů obcí v uvedeném období v členění na dotace investiční a neinvestiční povahy.

Praktická část práce je zařazena do třetí a čtvrté kapitoly. Detailně je provedena analýza hospodaření obce Jedlí ve sledovaném období jak v příjmové, tak výdajové části, se zaměřením na objem prostředků zvyšujících hodnotu dlouhodobého hmotného majetku ve sledovaném období. Zdroje potřebné k obnově dlouhodobého majetku jsou vyjádřeny pomocí

účetních odpisů a vyhodnoceny ve vztahu ke schváleným rozpočtům obce a skutečně vynaloženým prostředkům na obnovu obecního majetku v uvedených letech.

Cílem diplomové práce je pomocí kategorizace dlouhodobého majetku a jeho zařazením do odpisových skupin vyjádřit roční výši odpisů snižujících hodnotu majetku a srovnáním se skutečně vynaloženými prostředky zjistit, jak je obec schopna vzhledem k objemu rozpočtu pečovat o rozvoj a obnovu vlastního majetku.

Nedostatek finančních prostředků v rozpočtech obcí je obecně známým tvrzením. Smyslem této práce je ověřit zvolenou hypotézu, která předpokládá, že nedostatek finančních prostředků k potřebné obnově majetku se projevuje i v případě hospodaření vybrané obce.

Práce je založena na celkové analýze hospodaření obce Jedlí v letech 2006 – 2010 a porovnání skutečně vynaložených prostředků na obnovu dlouhodobého majetku se zjištěnou výší ročních účetních odpisů v uvedeném období.

2 HOSPODAŘENÍ ÚZEMNĚ SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Územní samosprávné celky (ÚSC) představují územní společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu. Jsou veřejnoprávními korporacemi s vlastním majetkem a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

Územní samospráva představuje samostatné spravování věcí veřejných na území menším než je stát a je vymezena Ústavou ČR. Je reprezentantem společenství občanů a jejich zájmů, reprezentantem demokratického systému, kde rozhodování je založeno na nepřímé veřejné volbě. Je odpovědná za zabezpečování veřejných statků a tvorbu podmínek pro sociálně ekonomický rozvoj daného území. Územní samospráva koordinuje vztahy na úrovni obec – stát, obec – kraj, kraj – stát a může plnit funkci vykonavatele rozhodnutí státu¹.

2.1 Obec a její působnost

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec jako veřejnoprávní korporace má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Pečuje o rozvoj svého území i potřeby občanů a chrání veřejný zájem.

Obec je vymezena zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Postavení obce je stále významnější především díky decentralizaci kompetencí a odpovědnosti při zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo ze státu na územní samosprávu.

Zákonem o obcích jsou definovány obce, města, obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností, statutární města a hlavní město Praha. Obce s pověřenými obecními úřady a obce s rozšířenou působností zabezpečují výkon státní správy ve svém správním obvodu a to nad rámec přenesené působnosti náležící ostatním obcím.

Působnost (pravomoc) obce je charakterizována jako okruh svěřených úkolů, které obec může sama regulovat. Obec spravuje své záležitosti samostatně, v samostatné působnosti. V případech kdy vykonává i státní správu, hovoříme o výkonu přenesené působnosti².

¹ Autorský kolektiv., *Meritum-výkladová řada*

² Peková, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*

Samostatná působnost

V samostatné působnosti má obec právo samostatně rozhodovat v oblastech veřejné správy kam patří zajišťování veřejných statků pro své občany, rozhodování o způsobu jejich zabezpečování a financování, o hospodaření s finančními prostředky v rámci svého rozpočtu. V rámci celkového rozvoje obce rozhoduje o vytváření podmínek pro podnikání, pro vytváření dalších pracovních míst v rámci svého územního obvodu. Při výkonu samostatné působnosti se obec řídí zákony a právními předpisy.

Mezi nedílné součásti samostatné působnosti patří sestavování a schvalování rozpočtu a rozpočtových opatření, závěrečného účtu obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, které musí být v souladu se zákony a ostatními obecně závaznými předpisy, zřizování i rušení příspěvkových organizací a organizačních složek obce včetně schvalování jejich zřizovacích listin, zakládání nebo rušení právnických osob a schvalování jejich zakladatelských listin, smluv a stanov, rozhodování o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce, schvalování programu rozvoje obce a územně plánovací dokumentace atd.

V pravomoci obce je dále rozhodování o majetkových záležitostech jako je hospodaření s obecním majetkem, rozhodování o nabytí a převodu nemovitostí včetně bytů a nebytových prostor, o zastavení movitých či nemovitých věcí a zřízení věcného břemene, rozhodování o uzavření smlouvy o přijetí úvěru nebo půjčky, převzetí dluhu, poskytnutí dotace, rozhodování o prominutí pohledávek, vydávání komunálních dluhopisů atd.³

Přenesená působnost

Přenesenou působností rozumíme výkon státní správy delegované státem prostřednictvím zákona na orgány územních samosprávných celků. Rozdíl mezi obcemi je právě v rozsahu přenesené působnosti.

Pro výkon přenesené působnosti rozlišujeme podle rozsahu přenesení státní správy různé kategorie obcí a to obec, obec s matričním úřadem, obec se stavebním úřadem, obec s pověřeným obecním úřadem a obec s rozšířenou působností.

Přenesenou působnost zajišťují obce ve věcech, které stanoví zvláštní zákon v základním rozsahu pro svůj správní obvod vymezený vyhláškou.

³ PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

2.2 Rozpočet územně samosprávných celků

Základem finančního hospodaření územně samosprávných celků je rozpočet. Je důležitým finančním plánem, podle kterého se v daném rozpočtovém období hospodaří a nástrojem financování potřeb veřejného sektoru.

Rozpočty územně samosprávných celků (ÚSC) jsou důležitým článkem v soustavě veřejných rozpočtů v ČR. Zahrnují rozpočty obcí (obce, města a městysy), rozpočty krajů, rozpočty dobrovolných svazků obcí a regionálních rad regionů soudržnosti. Spolu se státním rozpočtem a rozpočty státních fondů tvoří určitou propojenou soustavu⁴.

Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud neprobíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích a sdružených prostředků. Podnikatelské činnosti obce se sledují účetně mimo rozpočet, jejich výsledky hospodaření se promítají do rozpočtu až ke konci daného rozpočtového období.

Finanční hospodaření ÚSC vymezuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Vlastní hospodaření probíhá v souladu se schváleným rozpočtem na rozpočtový rok, který je shodný s rokem kalendářním a jehož zpracování vychází z rozpočtového výhledu. Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný tzn., že příjmy rozpočtu jsou rozpočtovány ve stejné výši jako výdaje rozpočtu. Může být schválen rovněž jako přebytkový, kdy příjmy jsou vyšší než výdaje rozpočtu a jsou určeny ke splácení úvěrů z předchozích let nebo k využití až v následujících letech. Rozpočet může být schválen jako schodkový v případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo z návratných zdrojů, kterými mohou být např. půjčka nebo úvěr.

Schválený rozpočet může být na základě skutečností, které ovlivňují v průběhu roku plnění rozpočtu změněn. Změny rozpočtu jsou prováděny rozpočtovými opatřeními evidovanými v časové posloupnosti.

Rozpočet můžeme rozdělit na běžný a kapitálový. Běžný rozpočet je bilance běžných příjmů a běžných výdajů, z nichž většina se pravidelně každoročně opakuje a vztahuje se k rozpočtovému roku. Kapitálový rozpočet zachycuje příjmy na financování investičních potřeb, které jsou jednorázové, neopakovatelné a týkají se delšího období⁵. Příjmy a výdaje územního rozpočtu se třídí podle závazné rozpočtové skladby.

⁴ PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

⁵ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru

2.2.1 Příjmy a výdaje rozpočtu

Příjmy rozpočtu jsou základním zdrojem financování potřeb veřejného sektoru. Obecně by příjmy rozpočtu obcí měly být dostatečně výnosné k zajištění jejich finanční soběstačnosti, do jisté míry závislé na jejich aktivitě, plánovatelné a administrativně nenáročné na správu i výběr a rovnoměrně rozloženy tak, aby zabezpečovaly veřejné statky bez větších rozdílů mezi obcemi. Představují veškeré nenávratně inkasované prostředky a nezahrnují ty přijaté prostředky, které si územní rozpočet půjčuje ke krytí svých výdajů.

Příjmy plynoucí do rozpočtu obce tvoří příjmy z vlastního majetku, z výsledků vlastní hospodářské činnosti případně z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle zákona příjmem obce, která organizaci zřídila, příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonu státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních právních předpisů, výnosy z místních poplatků, výnosy daní nebo podíly na nich, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce, přijaté peněžité dary a příspěvky či jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

Rozhodující část výdajů rozpočtů obce tvoří výdaje na zabezpečení veřejných statků. Můžeme je rozdělit na běžné, tj. každoročně se opakující v rozpočtovém období a kapitálové, tj. jednorázové, neopakující se, které slouží k financování investičních potřeb. Mezi nejpodstatnější patří závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, závazky vyplývající z uzavřených smluvních vztahů v rámci jejího hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Vedle těchto výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům a splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí⁶.

⁶ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

2.2.2 Běžný a kapitálový rozpočet

Rozdělení rozpočtu na běžný a kapitálový umožňuje sledovat a následně hodnotit vývoj běžného hospodaření obcí a současně i vývoj finančních prostředků určených k obnově investičního majetku.

Běžný rozpočet tvoří bilanci běžných příjmů a běžných výdajů. Běžné příjmy jsou příjmy, které se pravidelně každoročně opakují, a řadíme k nim:

- daňové příjmy,
- nedaňové příjmy,
- neinvestiční dotace.

Běžné výdaje rovněž zahrnují, obdobně jako příjmy, pravidelně opakující se výdaje v rámci jednoho rozpočtového období. Zahrnují výdaje jako jsou např. výdaje na energie, na nákup spotřebního materiálu, drobného spotřebního majetku, na opravy a údržbu majetku apod.

Výsledek bilance běžného rozpočtu, tj. rozdíl příjmů a výdajů, může být nulový, kladný či záporný. V případě, že běžný rozpočet vykazuje přebytek, mohou být finanční prostředky převedeny do dalších let a sloužit tak jako zdroj kapitálového rozpočtu. Naopak schodek běžného rozpočtu je možné pokrýt přebytkem kapitálového rozpočtu, případně dočasně zapůjčenými prostředky.

Kapitálový rozpočet je určen na zabezpečování a rozvoj investičního majetku. Zahrnuje v příjmové části:

- příjmy z prodeje dlouhodobého majetku,
- příjmy z investičních dotací,
- případný přebytek běžného rozpočtu.

Kapitálové výdaje představují výdaje investiční povahy, které jsou dlouhodobé a zvyšují hodnotu majetku územně samosprávných celků.

Obdobně jako v případě běžného rozpočtu může být výsledek bilance kapitálového rozpočtu kladný, záporný nebo nulový. Přebytek je možné v případě potřeby použít k pokrytí deficitu běžného rozpočtu, nebo ponechat na výdaje dalších let. K pokrytí schodku kapitálového rozpočtu slouží zpravidla dočasně zapůjčené prostředky, případně vlastní zdroje z přebytku minulých let běžného či kapitálového rozpočtu⁷.

⁷ PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

Vývoj příjmů a výdajů běžného i kapitálového rozpočtu obcí České republiky v období let 2006 – 2010 dokumentují následující tabulky 2.1 a 2.2.

Tab. 2.1 Vývoj příjmů a výdajů běžného rozpočtu obcí ČR v letech 2006 – 2010
(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	09/08 v %	2010	10/08 v %
Daňové příjmy	130,67	141,35	154,42	136,56	88,4	142,89	92,5
Nedaňové příjmy	23,02	24,05	25,74	26,62	103,4	27,18	105,6
Neinvestiční transfery	48,73	54,04	58,12	63,18	108,7	71,44	122,9
Příjmy běžného rozpočtu	202,42	219,44	238,28	226,36	95,0	241,51	101,4
Výdaje běžného rozpočtu	161,41	169,17	179,65	189,00	105,2	199,30	110,9
SALDO běžného rozpočtu	41,01	50,27	58,63	37,36	63,7	42,21	72,0

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Tab. 2.2 Vývoj příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu obcí ČR v letech 2006 – 2010
(v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Kapitálové příjmy	15,47	12,02	15,48	13,91	12,77
Investiční transfery	23,12	18,74	15,92	21,41	29,34
SALDO běžného rozpočtu	41,01	50,27	58,63	37,36	42,21
Příjmy kapitálového rozpočtu	79,60	81,03	90,03	72,68	84,32
Výdaje kapitálového rozpočtu	80,80	72,34	74,39	90,80	87,72
SALDO kapitálového rozpočtu	-1,20	8,69	15,64	-18,12	-3,40

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

V rámci hodnoceného období představuje přebytek běžného rozpočtu významný zdroj v příjmech kapitálového rozpočtu. Jak vyplývá z výše uvedených hodnot, v roce 2007 a 2008 skončilo hospodaření obcí kladným saldem kapitálového rozpočtu. Klesající příjmy běžného rozpočtu po roce 2008 vlivem poklesu daňových příjmů (blíže řešeno v kap. 2.3.1) vedou následně ke snižování přebytku. Značný propad je evidentní v roce 2009, kdy pokles přebytku běžného rozpočtu na hodnotu 37,36 mld. Kč, což je pokles o cca 36 %, vede k nejvyššímu deficitu kapitálového rozpočtu za sledované období. V roce 2010 tento deficit přetrvává, ačkoliv jeho velikost klesá na hodnotu -3,40 mld. Kč.

2.3 Zdroje financování územně samosprávných celků

Obce jsou povinny pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Zajišťování dostatečného množství finančních prostředků je jedním z hlavních problémů, se kterými se ÚSC potýkají.

Základním zdrojem krytí veřejných výdajů jsou veřejné příjmy. Příjmy jsou tvořeny vlastními příjmy, které můžeme rozdělit na daňové, nedaňové a kapitálové, a dotacemi.

2.3.1 Vlastní příjmy obcí

Příjmy obcí rozdělujeme na příjmy vlastní a přijaté dotace. Největší skupinu tvoří příjmy vlastní, které se dále člení na **běžné a kapitálové**. Běžné příjmy zahrnují příjmy daňové a nedaňové a většinou se pravidelně opakují. Kapitálové příjmy naopak nepředstavují pravidelný příjem rozpočtu obce, jsou spíše jednorázové.

Daňové příjmy patří do skupiny nenávratných vlastních příjmů, představují nevýznamnější skupinu běžných příjmů územních rozpočtů a tvoří rozhodující zdroje pro hospodaření obce.

Daňové příjmy rozpočtu obce zahrnují:

a) *daně svěřené,*

- daň z nemovitosti,
- daň z příjmů právnických osob, kdy právnickou osobou je obec,

b) *daně sdílené,*

- podíl na 21,4 % z 60 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob z podnikání,
- podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti,
- podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou,
- podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z příjmu právnických osob,
- podíl na 21,4 % celostátního výnosu daně z přidané hodnoty,
- 30 % výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání, které mají bydliště na území obce,

- podíl na 1,5 % celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti odpovídající poměru počtu zaměstnaných v obci na celkovém počtu zaměstnaných ve státě.

Druhy daní a jejich způsob rozdělení do územních rozpočtů vymezuje zvláštní zákon, zákon o rozpočtovém určení daní⁸. V případě, že daňový výnos plyne celý do rozpočtu obce, hovoříme o **daních svěřených**, které nejsou z hlediska objemu pro obce zvlášť významné. Mezi daně svěřené řadíme daň z příjmu právnických osob, kdy právnickou osobou je obec a daň z nemovitostí. Mnohem výrazněji se v příjmové části rozpočtu obcí projevují **daně sdílené**. V případě této skupiny daní je zákonem stanoven podíl na celostátně vybíraných daních, který je příjmem rozpočtu obce a to dle přesně vymezených kritérií stanovených zákonem č. 377/2007 Sb. o rozpočtovém určení daní.

Způsobem přerozdělení daní plynoucích do rozpočtu obcí se zabývá zákon o rozpočtovém určení daní, který obsahuje dvě hlavní části ve vztahu k územním samosprávám:

1. Stanoví výnos, kterých daní plyne územním samosprávným celkům zcela (svěřené daně), a dále určuje procentuelní podíl na výnosu těch daní, jejichž inkaso je rozděleno mezi více veřejných rozpočtů (sdílené daně).
2. Stanoví, jakým způsobem se daňové příjmy určené pro územní samosprávné celky dále přerozdělují mezi konkrétní obce a kraje. Pro tento účel definuje kritéria, podle kterých se provádí výpočet konkrétního podílu.

Od 1. 1. 2008 začala platit novela zákona o rozpočtovém určení daní, která měla zmírnit několikanásobné rozdíly v daňových příjmech ze sdílených daní mezi malými obcemi a městy. Zvyšuje se podíl na daňovém výnosu u daní z příjmů a DPH, který plyne obcím, a to z 20,59 % na 21,4 % z hrubého výnosu těchto daní. Podstatnou změnou je, že mezi obce se nerozděluje daňový výnos v případě sdílených daní jen podle počtu obyvatel (podle tzv. velikostních skupin obyvatel), ale nově se uplatňují další kritéria, a to rozloha obce a poměr počtu obyvatel obce k celostátnímu počtu obyvatel obcí.

Pro rozdělení daňového výnosu mezi obce se využívají níže uvedená kritéria:

- součet poměru celkové výměry katastrálních území obce k celkové výměře katastrálních území všech obcí v procentech a násobený koeficientem 0,03,
- součet poměru obyvatel obce k počtu obyvatel všech obcí v procentech a násobený koeficientem 0,03,

⁸ Zákon č. 377/2007 Sb., o rozpočtovém určení daní

- součet poměru násobku tzv. postupných přechodů pro danou obec k součtu násobků postupných přechodů za ostatní obce v procentech a násobený koeficientem 0,94 a dále násobeného celkovým procentem, kterým se obce podílejí na hrubém výnosu daně⁹.

c) poplatky,

- místní poplatky a jejich pravidla pro výběr stanovuje obec obecně závaznou vyhláškou. Obec může uplatnit až 9 druhů místních poplatků, kterými jsou poplatek ze psa, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku s možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace,
- správní poplatky, které jsou vybírány při výkonu přenesené působnosti,
- poplatky spojené s životním prostředím. Patří sem např. poplatek za znečištění ovzduší, poplatek za vypouštění odpadních vod do vod podzemních, poplatek za ukládání odpadu¹⁰.

Nedaňové příjmy vznikají z vlastní činnosti obce nebo jiných subjektů ve prospěch obce.

Patří sem především:

- příjmy z pronájmu a prodeje majetku,
- příjmy od organizací zřízených a založených obcí,
- uživatelské poplatky,
- příjmy sankční povahy,
- převody prostředků z peněžních fondů obce,
- příjmy ze sdružování prostředků,
- dary a výnosy z veřejných sbírek.

⁹ Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům

¹⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Kapitálové příjmy jsou jednorázové a pravidelně se neopakují. Vlastní kapitálové příjmy jsou tvořeny např. příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, z prodeje cenných papírů zakoupených v minulosti, z majetkových podílů¹¹.

Následující část práce zachycuje vývoj daňových příjmů, které tvoří významný zdroj financování územně samosprávných celků. Z hlediska objemu patří k základním zdrojům územních rozpočtů sdílené daňové příjmy, jejichž vývoj v rámci obcí ČR za období let 2006 – 2010 je předmětem analýzy v následující části práce. Níže uvedená tabulka vychází z hodnot převzatých v systému ARIS na webových stránkách Ministerstva financí České republiky.

Tab. 2.3 Daně sdílené v obcích ČR v letech 2006-2010 (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	08/07 v %	2009	09/08 v %	2010	10/08 v %
DPFO ze záv.činnosti	24,91	27,91	26,51	95,0	24,76	93,40	25,71	96,98
DPFO z podnikání	7,54	7,26	7,96	109,7	4,08	51,30	4,78	60,05
DPFO srážková	1,50	1,74	2,19	125,8	2,15	98,20	2,18	99,54
Daň z příjmu fyz.osob	33,95	36,91	36,66	99,3	30,99	84,50	32,67	89,12
DPPO	28,34	31,95	38,51	120,6	26,89	69,80	26,79	69,57
DPH	45,61	48,30	54,77	113,4	54,16	98,90	57,55	105,08
Daně sdílené	107,90	117,16	129,94	110,9	112,04	86,20	117,01	90,05
Tempo růstu	-	8,60%	10,90%	-	-13,80%	-	4,44%	-

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Meziroční srovnání sdílených daňových příjmů v prvních třech sledovaných letech vykazuje postupný nárůst. V roce 2008 je výnos sdílených daní o téměř 11 % vyšší než v roce předchozím. Mimo DPFO ze závislé činnosti, která vykazuje v roce 2008 pokles o 5 % a podílí se tak na celkovém poklesu DPFO o 0,7 %, roste DPFO z podnikání (+9,7 %) stejně jako DPFO srážková (+25,8%). Pokles DPFO souvisí s reformou veřejných financí, která zavádí jednotnou sazbu daně z příjmu fyzických osob ve výši 15 % a ruší dosud uplatňované sazby 12, 19, 25 a 32 % závislé na výši příjmů, kdy byl uplatňován klouzavě progresivní systém.

¹¹ PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

Stálý nárůst od roku 2006 vykazuje DPH, v roce 2008 se jedná o zvýšení o 13,4 %. Také daň z příjmu právnických osob má do roku 2008 stále rostoucí tendenci, kdy zvýšení o 6,56 mld. Kč představuje v procentuálním vyjádření o 20,6 % vyšší výnos než v roce 2007.

Celkový pokles sdílených daňových příjmů v následujícím roce 2009 je znatelný u všech sledovaných daní a souvisí v poslední době s tolik diskutovanou hospodářskou krizí, jejíž dopad se projevil i v ekonomice ČR. Nejvíce se na **celkovém snížení o 17,9 mld. Kč** (což představuje v % vyjádření pokles o cca 14 %) podílí daň z příjmu fyzických osob z podnikání, kdy snížení o 3,88 mld. Kč představuje v procentuálním vyjádření o téměř 50 % nižší výnos než v roce předchozím. Také u daně z příjmu právnických osob je zaznamenán o téměř 30 % nižší výnos než v roce minulém. Minimální pokles o 0,6 mld. Kč (1 %) jako jediná vykazuje DPH.

Dopad hospodářské krize ovlivnil i sdílené daňové příjmy roku 2010. Jako jediná překračuje skutečnost roku 2008 DPH (+ 2,78 mld. Kč). Hodnoty ostatních sledovaných sdílených daní se blíží skutečnosti roku 2006. Nejvíce znatelný je pokles v případě DPFO z podnikání (- 40 %) a DPPO (- 30,43 %).

Výše popsaný vývoj sdílených daňových příjmů dokazuje v grafickém zpracování graf uvedený v příloze práce č.1, na kterém je lépe viditelný propad sdílených daní po roce 2008.

Procentní podíly jednotlivých typů daní na daních sdílených ukazuje tabulka 2.4.

**Tab. 2.4 Procentní podíly jednotlivých daní na daních sdílených
v letech 2006-2010 (v mld. Kč)**

	2006	2007	2008	2009	2010
Daň z příjmu fyz.osob	31,46	31,50	28,21	27,66	27,92
Daň z příjmu práv.osob	26,27	27,27	29,64	24,00	22,90
Daň z přidané hodnoty	42,27	41,23	42,15	48,34	49,18
Daně sdílené	100,0	100,0	100,0	100,00	100,00

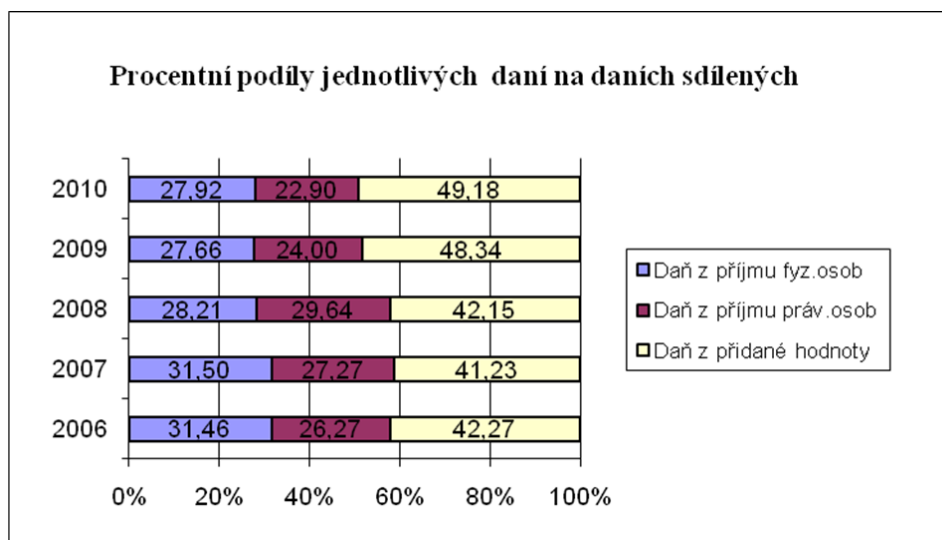
Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Největší podíl na sdílených daních zaujímá daň z přidané hodnoty, jejíž objem v prvních třech letech představuje cca 42 % těchto daňových příjmů a následně dále roste. V roce 2010 již zaujímá téměř 50 % sdílených daní. V případě daně z příjmu právnických osob a daně z příjmu fyzických osob je vývoj opačný. Objem daně z příjmu fyzických osob od roku 2006 do roku 2010 klesá o cca 3,5 procentních bodů a naplňuje tak asi 28 % hodnocených daní. Podíl daně z příjmu právnických osob v roce 2008 představoval téměř 30% sdílených daní,

Vliv hospodářské krize se odráží nejvíce na výši této daně, která se v posledním hodnoceném roce na objemu sdílených daňových příjmů podílí přibližně 23 %.

Postupný růst daně z přidané hodnoty a pokles zbývajících dvou daní je níže uveden graficky.

Graf 2.1 Procentní podíly jednotlivých daní na daních sdílených v letech 2006-2010

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Svěřené daňové příjmy obcí nepatří z hlediska objemu k nijak významným zdrojům rozpočtů. Na druhou stranu jsou jistým a nezanedbatelným příjmem rozpočtů obcí. Jejich vývoj zohledňuje níže uvedená tabulka 2.5 společně s grafickým popisem.

Tab. 2.5 Daně svěřené v obcích ČR v letech 2006-2010 (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
DPPO za obce	5,94	6,18	6,03	5,76	5,47
Daň z nemovitosti	4,97	4,96	5,09	6,32	8,66
Daně svěřené	10,91	11,14	11,12	12,08	14,13
Tempo růstu	3,40%	2,10%	-0,20%	8,63%	16,97%

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Vývoj první ze svěřených daní v rámci sledovaného období nevykazuje výrazné rozdíly. V průměru se DPPO za obce pohybuje kolem 6 mld. Kč, v posledních dvou letech je patrný její mírný pokles. Ačkoliv je tato daň vykazována v příjmové části rozpočtu obcí, o skutečný příjem se v tomto případě nejedná.

Daň z nemovitosti je v prvních dvou letech téměř na stejné úrovni. Novelou zákona o dani z nemovitosti s platností od 1. 1. 2008 dochází ke změnám základních koeficientů pro obce do 1000 obyvatel. Tato novela současně dává obcím možnost ovlivnit výnos této daně vydáním obecně závazné vyhlášky, kterou obec stanoví místní koeficient pro nemovitosti v rámci jejího územního obvodu. Využití této možnosti ze strany obcí se projevilo zvýšením výnosu svěřených daní v obcích ČR v roce 2009 o 1,23 mld. Kč. Od 1. 1. 2010 nabývá platnosti další novela zákona o dani z nemovitosti, kterou se zvyšují sazby daně u některých typů nemovitostí na dvojnásobek a daň z nemovitosti tak má rostoucí ráz i v posledním sledovaném roce (+ 2,34 mld.). Rok 2010 vykazuje ve srovnání s rokem 2008 zvýšení až o 3,57 mld. Kč.

Vývoj svěřených daní v obcích ČR za pětileté období je znázorněn také v grafické podobě v příloze č. 1.

2.3.2 Nenávratné peněžní transfery

Obce jsou finančně nesoběstačné a potřebují dodatečné finanční prostředky z rozpočtové soustavy. Díky přenesené působnosti obcí zajišťují úkoly s tím související a také na jejich financování dostávají prostředky ze státního rozpočtu. Dotace (transfery) tvoří významnou část příjmů rozpočtů územní samosprávy, zejména obcí. Tyto prostředky plynoucí do územních rozpočtů jsou projevem existence přerozdělovacích procesů uvnitř soustavy veřejných rozpočtů. Jsou obcím poskytovány jednak na financování běžných, pravidelně se opakujících potřeb jako **běžné dotace**, jednak na financování jednorázových, dlouhodobých potřeb jako **kapitálové dotace**. Další pohled na členění dotací je členění na účelové dotace a neúčelové dotace.

Účelové dotace jsou poskytovány vždy na určitý účel a účelné využití poskytnutých prostředků je ze strany poskytovatele přísně kontrolováno. Míra účelovosti může být u jednotlivých druhů dotací různá. Poskytnutí účelové dotace je vázáno na splnění podmínek použití. Nesprávně použitá, případně nevyužitá část účelové dotace, se vrací do rozpočtu, který tuto dotaci poskytl. **Běžné účelové dotace** se poskytují na takové druhy potřeb jako je zajištění standardní úrovně veřejných statků, které územní samospráva poskytuje na základě přenesené i samostatné působnosti. Typickým příkladem je základní školství. **Kapitálové účelové dotace** jsou zpravidla v čase nepravidelné. Poskytují se na úhradu části výdajů na konkrétní investici. Patří sem financování investiční výstavby, která umožní lépe uspokojovat lokální veřejné statky, či realizace a financování záměrů státní politiky a vyhlášených

výdajových programů. Poskytnutí kapitálové účelové dotace je zpravidla ze strany poskytovatele podmíněno využitím vlastních finančních prostředků. Jedná se o tzv. podmíněné dotace. Podíl, kterým se musí obec na financování dané investiční akce podílet, bývá stanoven určitým procentem. Účelové dotace jsou poskytovány obcím např. na zlepšení bydlení, na výstavbu komunálních bytů, údržbu komunikací, na zabezpečení činnosti jednotek sboru dobrovolných hasičů, místní policie apod.

Neúčelové dotace jsou nepodmíněné. Poskytování těchto prostředků není vázáno na předem vymezený účel a podmínky. Jejich použití je plně v kompetenci orgánů územní samosprávy, stejně jako odpovědnost za efektivní hospodaření s těmito prostředky.

Dotace můžeme rozdělit i z pohledu tzv. „nárokovosti“. Dotace plynoucí do rozpočtů obcí v podobě tzv. **nárokových dotací** dostávají obce automaticky a pravidelně při splnění zákonem stanovených kritérií. Nejtypičtější je dotace na výkon státní správy, jejíž výše se odvíjí od příslušné činnosti a počtu obyvatel, pro který je tato činnost vykonávána. Tuto dotaci můžeme zařadit jako běžnou neúčelovou dotaci, protože je poskytována v přepočtu na sto obyvatel. Obcím, které jsou zřizovateli mateřských a základních škol, je poskytován příspěvek na školství. Výše tohoto příspěvku je stanovena finančním ukazatelem v přepočtu na jednoho žáka základní a mateřské školy, mění se podle počtu žáků a je určen na provoz školských zařízení. Dalším příkladem jsou dotace poskytované obci jako zřizovateli na místo v zařízení sociální péče nebo na místo v domovech důchodců. K této skupině dotací patří také dotace na volby, dotace na jednotky dobrovolných hasičů apod.¹² Z celkového pohledu výše těchto dotací ovšem plně náklady obcí nepokrývá.

Druhou skupinu představují **nenárokové dotace**, o které musí obec požádat. Tyto dotace lze získat ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtu kraje a také z fondů Evropské unie. Nenárokové dotace jsou zpracovány v podobě dotačních programů a podmínky pro jejich čerpání jsou zahrnuty v pravidlech, jejichž plnění je pro žadatele závazné a je oprávněným orgánem kontrolováno. Výše dotačních prostředků se odvíjí od finanční náročnosti jednotlivých akcí ať investiční či neinvestiční povahy. Objem dotačních prostředků je omezen a počet předložených žádostí zpravidla přesahuje počet žádostí schválených. Jedním z hodnotících kritérií je velikost dluhové služby, která by neměla z hlediska úspěšnosti přesáhnout 30 %.

Celkový objem dotačních prostředků v rozpočtech obcí představuje cca 30 % celkových příjmů a výrazně přispívá k rozšiřování, údržbě i rekonstrukci obecního majetku. Celkový

¹² PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

objem poskytnutých dotací obcím České republiky v letech 2006 – 2010 je uveden v tab. 2.6., procentní podíl dokládá tab. 2.7 spolu s grafem 2.2.

Tab. 2.6 Příjmy obcí ČR v letech 2006-2010 (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy vlastní	169,16	177,41	195,63	177,09	182,84
Transfery	71,86	72,77	74,04	84,59	100,78
Příjmy celkem	241,02	250,18	269,67	261,68	283,62

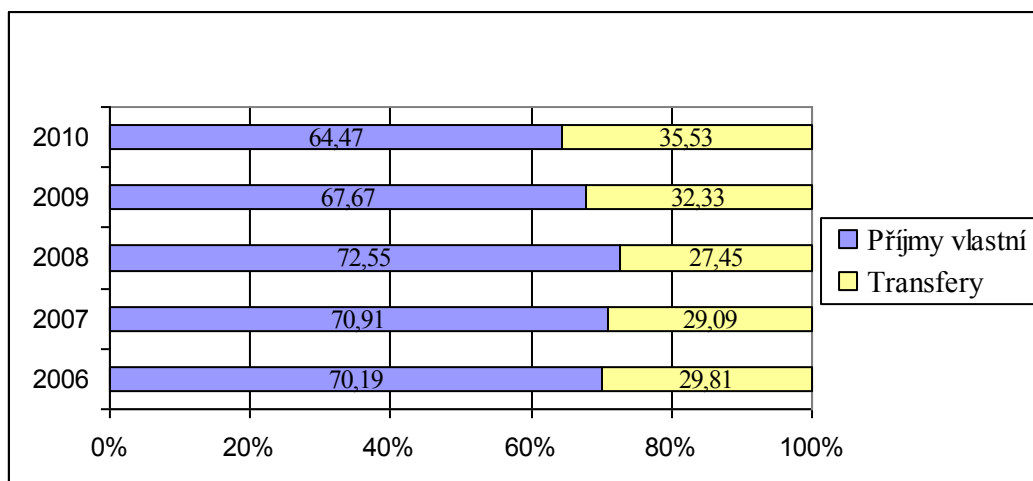
Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Tab. 2.7 Procentní podíly vlastních příjmů a transferů na příjmech celkových v obcích ČR v letech 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy vlastní	70,19	70,91	72,55	67,67	64,47
Transfery	29,81	29,09	27,45	32,33	35,53
Příjmy celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Graf 2.2 Procentní podíly vlastních příjmů a transferů na příjmech celkových v letech 2006 – 2010

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Vývoj podílu dotací na příjmech obcí v ČR ve sledovaném období roste a jak dokládá tabulka 2.7 hodnota podílu představuje od roku 2006 do r. 2008 téměř 30 % celkových příjmů. V souvislosti s již zmíněnou ekonomickou krizí dochází v roce 2009 k poklesu vlastních příjmů. Pokles oproti skutečnosti roku 2008 o částku 18,5 mld. Kč představuje snížení vlastních příjmů o 9,5 %. Ačkoliv v roce 2010 již vlastní příjmy rostou, ve srovnání

s rokem 2008 vykazují pokles o 6,5 %. Naproti tomu objem transferů má v posledních dvou letech stále rostoucí tendenci. V roce 2009 dosahuje částky 84,59 mld. Kč, která překročila skutečnost předchozího roku až o 10,55 mld. Kč. Skutečnost roku 2010 je v porovnání s hodnotami roku 2008 o 26,74 mld. Kč vyšší. Transfery po roce 2008 představují více jak 30 % celkových příjmů obcí ČR, konkrétně v roce 2010 v procentním vyjádření dosahují hodnoty 35,53 %.

V následující části je soustředěna pozornost na objem poskytnutých dotací obcím ČR z hlediska investiční a neinvestiční povahy.

Tab. 2.8 Transfery obcí ČR v letech 2006-2010 (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Neinvestiční transfery	48,74	54,03	58,12	63,18	71,44
Investiční transfery	23,12	18,74	15,92	21,41	29,34
Transfery celkem	71,86	72,77	74,04	84,59	100,78

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Tab. 2.9 Procentní podíly druhů transferů na transferech celkových v obcích ČR v letech 2006-2010 (v %)

	2006	2007	2008	2009	2010
Neinvestiční transfery	67,83	74,25	78,50	74,69	70,89
Investiční transfery	32,17	25,75	21,50	25,31	29,11
Transfery celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

Jak dokládá tab. 2.8 prostředky plynoucí do rozpočtů obcí jsou z větší části využívány na akce neinvestiční povahy (např. opravy a běžné udržovací práce) a ve sledovaném období objem těchto prostředků každoročně roste. V roce 2009 bylo obcím poskytnuto cca 63 mld. Kč, což je v procentním vyjádření téměř 75 % z celkově poskytnutých dotací a také v roce 2010 dochází ke zvýšení o dalších 8,26 mld. Kč. Dotace investiční povahy, tzv. kapitálové dotace, dosahují v průměru ve sledovaném období ročně hodnoty 21 mld. Kč. Od roku 2006, kdy bylo obcím poskytnuto cca 23 mld. Kč, jejich objem klesá. Skutečnost roku 2008 je o 7,2 mld. Kč nižší než hodnota v roce 2006. Poslední dva hodnocené roky vykazuje i tato část transferů rostoucí tendenci, od roku 2008 do roku 2010 vzrostl objem investičních transferů o 13,42 mld. Kč. V roce 2010 tak představují investiční dotace částku 29,34 mld. Kč a hodnotu 29,11 % z celkového objemu dotací.

Pokles vlastních příjmů, který byl z převažující části způsoben nižším daňovým výnosem, kompenzují obce do jisté míry objemem přijatých dotací. V roce 2009 se tato skutečnost projevila **zvýšením transferů v rozpočtech obcí o částku více než 10 mld. Kč a poklesem celkových příjmů obcí pouze o 3 %**. Celkové příjmy roku 2010 překračují skutečnost roku 2008 díky **značnému objemu dotačních prostředků**. Jak již bylo uvedeno výše, vlastní příjmy klesají (- 6,5 %). Celkové příjmy v roce 2010 dosahují o 13,95 mld. Kč vyšší hodnoty než byla skutečnost v roce 2008, tj. v procentním vyjádření zvýšení o 5 %.

2.3.3 Příjmy návratného charakteru

Mezi příjmy ÚSC je nutné zařadit i ty příjmy, které se po uplynutí určité doby musí vrátit věřitelům.

Mezi návratné příjmy územních rozpočtů řadíme:

- úvěr od peněžního ústavu,
- příjmy z emise obligací,
- návratné půjčky a návratné finanční výpomoci od jiných subjektů.

Z návratných příjmů se na úrovni územní samosprávy nejvíce využívá různých druhů bankovních úvěrů. Krátkodobé úvěry se splatností do jednoho roku, resp. do konce rozpočtového období, jsou využívány především na překlenutí dočasného nedostatku finančních prostředků. Střednědobé úvěry se splatností do čtyř, ojediněle do pěti let a dlouhodobé úvěry se splatností do deseti až patnácti let jsou účelové a zpravidla určené k financování investic. Úvěr se čerpá na základě přijatých faktur za provedené investiční práce. Vedle splátky jistiny se platí i úrok, což značně zatěžuje budoucí výdaje rozpočtu. O poskytnutí úvěru musí obec žádat peněžní ústav.

Za poskytovaný úvěr se musí příjemce zaručit, nejčastějším typem ručení je ručení obecním majetkem, zejména nemovitým. V případě, že není dostatečně velký je možné ručit budoucími rozpočtovými příjmy. V tomto případě musí obec vést účet u téže banky, která je poskytovatelem úvěru. K dalším možnostem záruky řadíme ručení cennými papíry, které obec vlastní.

K získávání dalších příjmů do územního rozpočtu se využívá emise cenných papírů, tzv. komunálních obligací. Při vydávání je třeba předběžný souhlas Ministerstva financí ČR, vlastní emisi povoluje Komise pro cenné papíry. Splatnost komunálních obligací bývá

obvykle deset let. Tento způsob je málo využívaný díky vysokým nákladům spojeným snižujícím čistý výnos z emise¹³.

Poskytnutí návratné finanční výpomoci je možné ze státních fondů, ze státního rozpočtu, z rozpočtu jiné obce či kraje, a to buď bezúročně, nebo v případě půjček např. ze SFŽP úročené nízkým úrokem. I poskytnutí návratné finanční výpomoci na financování investic je podmíněno finanční účastí příjemce dotace. Pravidla pro poskytování i splácení těchto výpomocí upravují zákony o rozpočtových pravidlech. V ČR mají hlavní postavení půjčky ze Státního fondu rozvoje bydlení a Státního fondu životního prostředí.

2.4 Výdaje územně samosprávných celků

Územní samospráva se významně podílí na zabezpečování a financování širokého spektra veřejných statků pro obyvatelstvo. Podíl jednotlivých druhů výdajů výrazně ovlivňuje samostatná a přenesená působnost obcí, tzn. odpovědnost za zabezpečování a financování určitých druhů veřejných statků, velikost obcí, počet obyvatel a další faktory. Rozpočtová skladba umožňuje třídit výdaje územních rozpočtů z druhového hlediska na **běžné** a **kapitálové**. Zvláštní postavení má třída 8 – **financování**. Součástí této třídy jsou položky vyjadřující změny stavu finančních prostředků na bankovních účtech. Zahrnuje výdaje na splácení jistin z čerpaných návratných úvěrů a půjček, splátky placených úroků, úrokových výnosů a jistiny v případě dříve emitovaných vlastních dluhopisů. Má přímou návaznost na zjištění salda územního rozpočtu.

2.4.1 Běžné výdaje

Rozhodující skupinou výdajů územních rozpočtů jsou běžné výdaje související s financováním veřejných statků. Z běžných výdajů se financují běžné, pravidelně se opakující potřeby v příslušném rozpočtovém období, tzv. **neinvestiční nebo provozní výdaje**. Část těchto výdajů má charakter nárokových – mandatorních výdajů, tj. výdajů, které musí vynaložit na zabezpečení **čistých veřejných statků**. Mezi takové patří zejména výdaje:

- na zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti,
- na veřejné osvětlení,
- na veřejné komunikace,

¹³ PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

- na veřejnou zeleň,
- na likvidaci negativních externalit, např. výdaje na třídění a likvidaci odpadů, na provoz čističek odpadních vod apod.,
- na vlastní správu a samosprávu.

Výdaje na zabezpečení **smíšených veřejných statků** tvoří další velkou skupinu výdajů územních rozpočtů. Jejich zabezpečování souvisí s přenesenou působností územně samosprávných celků, a proto na financování těchto statků dostává územní samospráva i dotace ze státního rozpočtu. Mezi výdaje na smíšené veřejné statky patří výdaje na:

- vzdělání,
- financování výdajových programů, např. výdaje na péči o rodinu, o zdravotně postižené občany, výdaje na financování penzionů pro přestárlé občany apod.

V rozpočtech obcí běžné výdaje představují v průměru 2/3 z celkových výdajů¹⁴.

2.4.2 Kapitálové výdaje

Zabezpečování veřejných statků vyžaduje investice a vytváří tlak na objem kapitálových výdajů územního rozpočtu. Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb, zejména investičních, které přesahují jedno rozpočtové období. Jsou kryty i návratnými finančními prostředky. Využívá se především investiční úvěr, v menší míře pak zdroje z emise komunálních obligací. Obcím jsou poskytovány také půjčky z rozpočtové soustavy, např. ze Státního fondu životního prostředí. Výdaje na splátky jistin úvěrů a půjček jsou tříděny odděleně v rámci třídy 8 - financování. Vývoj hospodaření obcí České republiky za období let 2006 – 2010 je uveden níže v rámci tab. 2.10.

Tab. 2.10 Vývoj příjmů a výdajů obcí ČR v letech 2006 – 2010 (v mld. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy	241,02	250,19	269,68	261,69	283,62
Výdaje	242,21	241,51	254,04	279,80	287,02
Saldo příjmů a výdajů	-1,19	8,68	15,64	-18,11	-3,4
Financování	1,19	-8,68	-15,64	18,11	3,4

Pramen: Vlastní zpracování dle hodnot v systému ARIS

V případě, že výdaje daného roku převyšují příjmy tohoto období, tvoří záporné saldo a promítají se ve financování s opačným znaménkem. Tuto skutečnost můžeme pozorovat

¹⁴ PEKOVÁ J., Hospodaření a finance územní samosprávy

v roce 2006, 2009 a 2010. Příjmy v uvedených obdobích nedostačovaly na pokrytí výdajů rozpočtového roku a obce musely zapojit buď vlastní nevyčerpané prostředky z předcházejících období či prostředky zapůjčené.

Naopak v letech 2007 a 2008 příjmy přesahovaly výdaje a vytváří kladné saldo, tj. záporné financování. Tyto nevyčerpané prostředky představují zdroj obnovy investičního majetku či v případě zhoršeného výsledku hospodaření slouží k úhradě deficitu následujících let.

2.5 Majetek územně samosprávných celků

Majetek obcí tvoří podstatnou složku ekonomického základu samosprávy, je definován jako souhrn majetkových hodnot. Vlastnictví majetku je jedním z nejdůležitějších předpokladů existence územní samosprávy.

Obce mají poměrně rozsáhlé pravomoci s nakládáním se svým majetkem, a to jak pro zabezpečování veřejných statků, tak pro případné doplňkové podnikání či jiné účely. Mohou majetek nakupovat, prodávat a pronajímat, ale mají také odpovědnost chránit a pečovat o majetek, zajišťovat opravy a údržbu majetku. Vlastnictví majetku je předpokladem:

- **rozvoje lokálního a regionálního veřejného sektoru**, občanské vybavenosti apod.,
- **existence a rozvoje vlastní podnikatelské činnosti územní samosprávy**, která může významně přispět ke zvýšení vlastních příjmů,
- **možnosti získat úvěr.**

Podle toho, k čemu majetek slouží, ho můžeme členit na majetek, který slouží:

- **veřejně prospěšným účelům**, k zabezpečování veřejných statků, (např. budova školy apod.),
- **výkonu samosprávy**, tzn. k výkonu samosprávných i přenesených funkcí (např. budova a zařízení obecního úřadu),
- **podnikání**, např. majetek vložený do komunálních podniků, do s.r.o. apod.¹⁵

¹⁵ PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru

2.5.1 Druhy majetku

Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek (DNHM) je majetek s dobou použitelnosti delší než jeden rok, u kterého ocenění v jednotlivém případě převyšuje částku 60 000,- Kč. Tento typ majetku zahrnuje:

- nehmotné výsledky výzkumu a vývoje,
- software,
- ocenitelná práva,
- povolenky na emise,
- preferenční limity,
- ostatní dlouhodobý majetek.

Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek (DHM) představuje věci movité, jejich soubory a nemovitosti, jehož ocenění je vyšší než 40 000 Kč a doba použitelnosti delší než jeden rok. Pro tento typ majetku jsou vymezeny dvě účtové skupiny (02 a 03). Za DHM jsou považovány:

- pozemky, stavby, byty, umělecká díla, sbírky, movité kulturní památky bez ohledu na jejich pořizovací cenu,
- nemovité kulturní památky, které byly pořízeny koupí, darem, děděním nebo byly již dříve oceněny,
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí, jejichž doba použitelnosti je delší než jeden rok a ocenění jedné položky převyšuje částku 40 000,- Kč (např. počítače, automobily, přístroje apod.)
- pěstitelské celky trvalých porostů,
- základní stádo a tažná zvířata,
- otvírky nových lomů, pískoven a hlinišť,
- ostatní dlouhodobý hmotný majetek.

Dlouhodobý finanční majetek

Dlouhodobým finančním majetkem (DFM) rozumíme cenné papíry a vklady, podílové listy a termínované vklady, které budou v držení účetní jednotky déle než 1 rok. Předpokladem je získávat z jeho dlouhodobého držení užítky formou úroků či dividend.

Cenné papíry mohou mít charakter:

- akcií,
- zatímních listů,
- poukázek na akcie,
- šeků,
- opčních listů, náložných listů,
- dluhopisů,
- směnek.¹⁶

2.5.2 Oceňování majetku

Majetek se oceňuje v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů k okamžiku uskutečnění účetního případu následujícími cenami:

- pořizovací cenou,
- reprodukční pořizovací cenou,
- vlastními náklady¹⁷.

Pořizovací cena

Majetek nakoupený a pořízený investiční výstavbou se oceňuje pořizovací cenou, tj. cenou pořízení a nákladů s pořízením souvisejících bez ohledu na výši jejich ceny. K těmto nákladům náleží odměny za poradenské služby, správní poplatky, platby za poskytnuté záruky, platby za zpracování úvěru, studie investičního záměru, předprojektové přípravné práce, projektové práce, dopravné, licence a patenty a jiná práva použitá při pořizování majetku.

Reprodukční pořizovací cena

Reprodukční pořizovací cena představuje cenu, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje, tj. cena, za kterou by se pořídil majetek ve stavu opotřebení v jakém se nalézá. Toto cenou se oceňuje majetek darovaný, bezúplatně nabytý a nově zjištěný majetek dosud nezachycený v účetnictví.

Vlastní náklady

Tento způsob ocenění se použije v případě majetku vytvořeného vlastní činností organizace. Vlastní náklady zahrnují přímé náklady na výrobu nebo činnost a nepřímé náklady, které se k výrobě či činnosti vztahují.

¹⁶ SCHNEIDEROVÁ I., Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací

¹⁷ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

2.5.3 Technické zhodnocení

Technickým zhodnocením majetku se rozumí stav, kdy dojde ke změně technických parametrů a užitných vlastností majetku. Klasifikace stavebních činností dle způsobu jejich hrazení je dána § 33 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů. Technické zhodnocení majetku je vždy hrazeno z investičních výdajů, mezi které řadíme výdaje na:

- modernizaci,
- rekonstrukci,
- přístavbu, nástavbu a stavební úpravu¹⁸.

Modernizace

Investiční výdaje na modernizaci rozšiřují vybavenost nebo použitelnost majetku. Odstraňuje se morální zastarávání majetku, zvyšuje se užitná hodnota a zhodnocuje se hmotný investiční majetek. Vlastní realizace se provádí na základě zpracované projektové dokumentace. Modernizací je například zateplení objektu nebo výměna zařízení kotelny.

Rekonstrukce

Zásah do majetku, který má za následek změnu jeho účelu nebo technických parametrů nazýváme rekonstrukcí. Podmínkou je zpracování projektové dokumentace. Rekonstrukcí je např. statické zajištění objektu či výměna oken se změnou velikostí.

Přístavba

Výdaje na přístavby, nástavby a stavební úpravy jsou technickým zhodnocením, pokud jsou s původní stavbou provozně spojeny. Nedílnou součástí je i technické vybavení stavebních děl zahrnující vnitřní rozvody, vytápění, venkovní osvětlení apod.

V případě, že investiční výdaje související s dlouhodobým hmotným majetkem překročí v úhrnu za rok částku 40 000 Kč, jedná se o technické zhodnocení majetku a zvyšuje se jeho cena o vynaložené náklady. U dlouhodobého nehmotného majetku je podmínkou překročení roční úhrnné částky 60 000 Kč. V obou uvedených případech musí být v roce dokončení technické zhodnocení uvedeno do užívání.

¹⁸ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

2.5.4 Neinvestiční výdaje

Neinvestiční výdaje nevstupují do ceny dlouhodobého majetku a jsou vynakládány na opravu a udržovací práce.

Oprava

Opravou se odstraňují účinky částečného fyzického opotřebení nebo poškození za účelem uvedení do předchozího nebo provozuschopného stavu. Opravou se majetek regeneruje beze změny pořizovací ceny, jejím prováděním nemůže vzniknout nová věc. Opravou je například výměna svítidel, oprava omítek, výměna oken bez změny velikosti či výměna střešní krytiny.

Údržba

Pravidelná péče o majetek odstraňováním drobnějších závad a předcházení poruchám je nazývána údržbou. Udržovací práce zpomalují fyzické opotřebení věcí a nezvyšují cenu majetku.

Opravy vstupují do nákladů daného účetního období a jednorázově ovlivňují výsledek hospodaření. Naproti tomu technické zhodnocení se promítá do nákladů v poměrné výši postupně na základě odpisového plánu účetní jednotky¹⁹.

2.5.5 Účetní odpisy

Odpisy informují o trvalém snížení hodnoty, vyjadřují celkové opotřebení majetku za jedno účetní období a účtují se na základě zpracovaného odpisového plánu. Součet zúčtovaných odpisů (oprávky) vyjadřuje celkovou opotřebovanost majetku za dobu používání a trvale snižuje hodnotu majetku. Jestliže opotřebení vzniká v důsledku užívání, hovoříme o opotřebení fyzickém. Dlouhodobý majetek ztrácí svou hodnotu také tím, že postupně zaostává po stránce technické, potom se jedná o opotřebení morální. Zůstatková cena majetku je dána rozdílem pořizovací ceny majetku a opravek. Účetní odpisy v podstatě zohledňují stav majetku.

Odpisování majetku územně samosprávnými celky bude zahájeno v roce 2012. Dlouhodobý majetek včetně technického zhodnocení se odepisuje z ocenění stanoveného podle § 25 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů. K tomu, aby bylo možné majetek odepisovat, je nutné znát u každého majetku či souboru majetku datum zařazení do užívání a pořizovací cenu. Majetek se zařadí dle kategorizace SKP (CPA) tj.

¹⁹ SCHNEIDEROVÁ I., Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací

zvolí se odpisová skupina. V rámci rozpětí odpisové skupiny zvolíme počet let celkové životnosti a počet let zbytkového využívání majetku. Po zpracování odpisového plánu se za dobu, kdy nebylo prováděno odepisování, provede dopočet opravek tzv. „dooprávkování“ a následné zaúčtování²⁰.

²⁰ SCHNEIDEROVÁ I., Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací

3 ANALÝZA HOSPODAŘENÍ OBCE

Následující kapitola je zaměřena na charakteristiku obce ze současného pohledu. Porovnává vývoj rozpočtů obce Jedlí ve sledovaném období a dotýká se částečně zadluženosti obce. Další část práce je zaměřena na vývoj celkových příjmů obce z pohledu jednotlivých tříd včetně popisu možných zdrojů financování obce. Více detailně je popsána oblast daňových příjmů a vývoj od roku 2006 po současnost, pozornost je dále soustředěna na transfery využívané na obnovu a rozvoj obecního majetku investiční i neinvestiční povahy. Závěrečná část kapitoly se zabývá výdajovou stránkou rozpočtu obce ve sledovaných letech.

3.1 Obec Jedlí

Území obce Jedlí je součástí Zábřežské vrchoviny, která náleží do oblasti České vysočiny. Celý jedelský region je součástí Přírodního parku Březná. Obec Jedlí se nachází v Olomouckém kraji, severozápadně od okresního města Šumperk ve vzdálenosti asi 20 km. Na území obce se nachází památkově chráněné objekty, dochované objekty původní lidové architektury i památky místního významu. Je navrhována na vyhlášení památkové zóny nebo rezervace.

Historie osídlení jedelského katastru sahá hluboko do minulosti, první doklad o existenci osady na území dnešní vesnice je z roku 1242 a v roce 1351 je uváděna pod názvem Adolphi Villa. Ale již od roku 1356 nese název Jedlí.

Obec se rozkládá na území 992,5 ha. Počet obyvatel v Jedlí má v posledních letech trvale sestupnou tendenci. K 1. 1. 2010 žilo v obci 694 obyvatel. Žijí převážně v rodinných domech. Téměř tři čtvrtiny ekonomicky aktivních obyvatel vyjíždí za prací mimo sídlo obce, z menší části pracují v místních výrobních podnicích a službách.

Obec sestává z několika částí. Ve střední části katastru leží vlastní Jedlí, kde je soustředěna převážná část zástavby a veškerá občanská vybavenost. Na území obce je evidováno 240 domů, z nichž 45 objektů slouží k rekreaci. Zástavba je rozložena podél silnic III. třídy a má výrazně protáhlý půdorys. V katastru obce Jedlí v současnosti hospodaří Zemědělská společnost, a.s. Jedlí, která zaměstnává asi 80 pracovníků. Na severním okraji obce se nachází rozsáhlá plocha zemědělské účelové výstavby, jíž je farma zemědělské výroby uvedené společnosti. V katastrálním území Jedlí v severovýchodní části obce má sídlo společnost Lesy Jedlí, s.r.o. se třemi zaměstnanci a na západním okraji katastru je umístěna hájovna. Průmyslová výroba v obci je zajištěna v areálu bývalého MEZu Postřelmov firmou

Renostav, která v současné době vytváří asi 30 pracovních míst. Kromě toho působí v obci i několik živnostenských provozoven.

Více jak jednu pětinu celkové výměry obce představují lesní porosty, jedná se o 215 ha trvalých lesních porostů. Přibližně čtyři pětiny řešeného území se nalézají v bezlesí s dominantním zastoupením velkovýrobně obhospodařovaných ploch orné půdy a trvalých travních porostů.

Počátkem roku 2006 byl uveden do provozu Domov důchodců pro občany postižené Alzheimerovou chorobou. Dlouho rozestavěný objekt byl zrekonstruován Krajským úřadem Olomouckého kraje, který je zároveň zřizovatelem tohoto zařízení. Slouží 45 obyvatelům, o které pečuje asi 45 zaměstnanců.

V obci působí Sbor dobrovolných hasičů (SDH), myslivecké sdružení Háj Jedlí, tělovýchovná jednota Sokol Jedlí a místní dechová hudba Jedeláci. Tyto složky se ve spolupráci s obecním úřadem podílí na společenském, kulturním a sportovním vyžití v obci.

Budova obecního úřadu je umístěná přímo v centru obce. Její součástí je pošta a hasičská zbrojnice.

Zastupitelstvo obce (ZO) Jedlí tvoří devět členů. V čele stojí starosta obce, který je pro výkon funkce uvolněn. ZO zřizuje pouze výbory zákonem povinné a to finanční a kontrolní výbor. Tyto výbory jsou vzhledem k velikosti obce tříčlenné, v jejich čele stojí člen zastupitelstva. Rozhodnutím zastupitelstva byly zřízeny dvě komise. Pozemková komise s pěti členy a dále kulturní a sportovní komise se stejným počtem členů. Veřejná zasedání ZO probíhají pravidelně jedenkrát za tři měsíce. Předchází jim zasedání pracovní, neveřejná, která svolává starosta obce dle potřeby projednávaných otázek.

Obec Jedlí je obcí v samostatné působnosti a náleží do správního obvodu obce s rozšířenou působností Zábřeh, která pro ni vykonává funkci matričního a stavebního úřadu. Obec neprovozuje hospodářskou činnost.

Početem obyvatel se obec řadí mezi menší obce. Mezi stálé pracovníky obce patří administrativní pracovnice a údržbář. K dalším pracovníkům obce náleží sezónní zaměstnanci a zaměstnanci zajišťující výkon veřejně prospěšných prací. Pro funkci správce vodovodu a provoz místní knihovny jsou určeni pracovníci, s nimiž obec uzavírá pracovní poměr na dohodu o pracovní činnosti.

Činnosti spojené s technickým zabezpečením chodu obce vykonává údržbář, náplň práce pracovnice obecního úřadu zahrnuje účetnictví, rozpočet, fakturaci, personalistiku, správu místních poplatků, evidenci obyvatel, pokladnu, podatelnu, archiv a další činnosti spojené s provozem obecního úřadu.

Příspěvkovou organizací obce je Základní a Mateřská škola Jedlí, zřízena od 1. 1. 2003 a organizační složkou obce tvoří místní knihovna.

Obec je členem mikroregionu Štítecko, mikroregionu Zábřežsko a místní akční skupiny (MAS) Horní Pomoraví. Tato společenství sdružují obce geograficky blízké, se společnými kulturními i historickými tradicemi a také se společnými problémy. Mezi společné cíle sdružených obcí patří vzájemná pomoc při řešení problematiky životního prostředí, řešení nezaměstnanosti podporou rozvoje malého a středního podnikání, rozvoj technické infrastruktury v obcích, důraz je kladen na společnou přípravu mikroregionálních projektů včetně zajištění prostředků k jejich financování.

3.2 Rozpočty obce Jedlí

Hospodaření obce Jedlí se v prvním čtvrtletí roku obvykle řídí rozpočtovým provizoriem schváleným do 31. 12. roku předchozího a to zpravidla ve výši 1/12 čerpání rozpočtu minulého roku na každý měsíc až do doby schválení rozpočtu. Přípravu rozpočtu organizuje finanční výbor ve spolupráci se starostou obce. Pro sestavení návrhu je podkladem vedle rozpočtového výhledu také rozpočet minulého roku, kdy se jednotlivé položky běžného rozpočtu upraví o určitou procentní část (přírůstek či pokles). Výše kapitálového rozpočtu jednotlivých let souvisí s investičními záměry obce pro dané období a finančními prostředky, které mohou být přebytkem běžného rozpočtu, vlastními prostředky z předcházejícího období, zápůjčními prostředky (úvěr) případně dotačními prostředky. Výše kapitálového rozpočtu se odvíjí od finanční náročnosti plánovaných akcí.

Tabulka 3.1 zachycuje vývoj rozpočtů obce dle třídního členění ve sledovaných letech a prostřednictvím třídy financování dokumentuje vyrovnanost či nevyrovnanost jednotlivých ročních rozpočtů obce.

Tab. 3.1 Vývoj rozpočtů v obci Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Třída 1 - daňové příjmy	4 781	5 417	5 784	5 464	5 773
Třída 2 - nedaňové příjmy	523	702	810	866	791
Třída 3 - kapitálové příjmy	50	647	85	58	70
Třída 4 - dotace	672	959	528	423	1217
Příjmy celkem	6 026	7 725	7 207	6 811	7 851
Třída 5 - běžné výdaje	5 206	6 895	6 781	6 649	6 984
Třída 6 - kapitálové výdaje	170	550	426	411	269
Výdaje celkem	5 376	7 445	7 207	7 060	7 253
Třída 8 - financování	-650	-280	0	249	-598

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Jak je patrné z hodnot uvedených v tab. 3.1 byl pouze rozpočet roku 2008 rozpočtem vyrovnaným. Celkové příjmy a celkové výdaje v rámci tohoto roku se z hlediska objemu rovnají. V letech 2006, 2007 a 2010 je rozpočet obce přebytkový, příjmy daného období jsou vyšší než plánované výdaje a přebytek prostředků se projevuje v části financování se záporným znaménkem. Pouze rok 2009 je rokem se schodkovým rozpočtem, objem výdajů není pokryt příjmy tohoto roku a obec musela zapojit finanční prostředky z minulých let uvedené v části financování, tentokrát s kladným znaménkem.

Obsah třídy 8 (financování) a rozdělení finančních prostředků zachycuje tabulka 3.2.

Tab. 3.2 Financování rozpočtů obce Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

Třída 8 - financování	2006	2007	2008	2009	2010
Změna stavu krát.prostř. na BÚ /8115/	0	-180	0	249	-598
Uhrazené splátky dl.př.půjč.prostř. /8124/	-650	-100	0	0	0

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Výše ročních splátek dlouhodobě přijatých půjčených prostředků (úvěrů) se projevuje v tabulce na položce 8124. Přebytek rozpočtu v roce 2006 sloužil ke splátce úvěru v plné výši a rok 2007 byl rokem, kdy obec uhradila poslední splátku a z části navýšila stav finančních prostředků na běžném účtu. Rok 2008 se v oblasti třídy 8 díky vyrovnanosti rozpočtu neprojevuje. V roce 2009, kdy byl rozpočet schodkový, musela obec zapojit k pokrytí výdajů finanční prostředky z minulých let a naopak poslední rok hodnoceného období nevyčerpané finanční prostředky zvyšují hodnotu položky 8115 a slouží jako rezerva pro případný nedostatek příjmů následujících let.

Další část práce je zaměřena na vývoj rozpočtů obce Jedlí z pohledu běžného a kapitálového rozpočtu.

Tab. 3.3 Vývoj příjmů a výdajů běžného rozpočtu obce Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Daňové příjmy	4 781	5 417	5 784	5 464	5 773
Nedaňové příjmy	523	702	810	866	791
Neinvestiční transfery	672	559	379	423	1217
Příjmy běžného rozpočtu	5976	6678	6973	6753	7781
Výdaje běžného rozpočtu	5 206	6 895	6 781	6 649	6 984
SALDO běžného rozpočtu	770	-217	192	104	797

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

**Tab. 3.4 Vývoj příjmů a výdajů kapitálového rozpočtu obce Jedlí
v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)**

	2006	2007	2008	2009	2010
Kapitálové příjmy	50	647	85	58	70
Investiční transfery	0	400	149	0	0
SALDO běžného rozpočtu	770	-217	192	104	797
Příjmy kapitálového rozpočtu	820	830	426	162	867
Výdaje kapitálového rozpočtu	170	550	426	411	269
SALDO kapitálového rozpočtu	650	280	0	-249	598

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Velikost salda běžného rozpočtu závisí na objemu jeho příjmů a výdajů v daném roce. Kladné saldo běžného rozpočtu obce Jedlí zvyšuje v letech 2006, 2008, 2009 a 2010 příjmovou část kapitálového rozpočtu a slouží jako zdroj financování pro investiční potřeby obce. Jak je patrné z tabulky 3.4, obec tyto prostředky investovala v plné výši pouze v roce 2008, kdy bylo saldo kapitálového rozpočtu nulové a celkový rozpočet tohoto období vyrovnaný. V roce 2007 příjmy běžného rozpočtu nestačily na pokrytí jeho výdajové části a záporné saldo tak snižuje zdroje kapitálového rozpočtu o 217 tisíc Kč. Příjmy kapitálového rozpočtu dosahují nejnižší úrovně v roce 2009 a obec musela v tomto roce zapojit k pokrytí kapitálových výdajů finanční prostředky z minulých let. V rámci sledovaného období obec nepoužila celý objem příjmové části kapitálového rozpočtu v roce 2007 (zčásti), v roce 2010 (zcela) a odložila tyto prostředky k financování let následujících, viz tab. 3.2.

3.3 Analýza vlastních příjmů obce v letech 2006 - 2010

Analýza příjmů obce Jedlí vychází ze závěrečných účtů obce za roky 2006 – 2009 a z výkazu FIN 2-12M roku 2010. Je založena na srovnání výše jednotlivých skupin vlastních příjmů podle třídního rozdělení a jejich objemu na celkových vlastních příjmech obce. Vývoj jednotlivých příjmů podle třídního členění rozpočtové skladby a jejich podíl na celkových příjmech obce v hodnocených letech dokládá tabulka 3.5.

Tab. 3.5 Vývoj vlastních příjmů obce Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	2006	Podíl (v %)	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)	2009	Podíl (v %)	2010	Podíl (v %)
Daňové příjmy	4 761	90,4	4 826	78,9	5 483	86,8	5 004	86,7	5 187	87,9
Tempo růstu	-	-	1,4%	-	13,6%	-	-8,7%	-	3,7%	-
Nedaňové příjmy	489	9,3	648	10,6	759	12,0	749	13,0	667	11,3
Tempo růstu	-	-	32,5%	-	17,1%	-	-1,3%	-	10,9%	-
Kapitálové příjmy	14	0,3	643	10,5	77	1,2	19	0,3	46	0,8
Příjmy celkem	5 264	100,0	6 117	100,0	6 319	100,0	5 772	100,0	5 900	100,0
Tempo růstu	-	-	16,2%	-	3,3%	-	-8,7%	-	2,2%	-

Pramen: Vlastní zpracování dle rozpočtů obce Jedlí

Z celkového pohledu mají příjmy obce Jedlí od roku 2006 do roku 2008 vzestupnou tendenci. V roce 2009 je zaznamenán pokles o 8,7 % a částku 547 tisíc Kč, poslední rok vlastní příjmy opět rostou na hodnotu 5 900 tis. Kč a zvyšují se tak o 128 tis. Kč, což dokládá tempo růstu vyjádřeno hodnotou 2,2 %.

Rozhodujícím zdrojem příjmů obce jsou příjmy daňové, které představují v roce 2006 více než 90 % celkových vlastních příjmů. Jejich podíl v roce 2007 o více než 11 % klesá a v následujících dvou letech se pohybuje na úrovni cca 87 % celkových vlastních příjmů obce. Podíl v posledním roce sledovaného období mírně roste na cca 88 % vlastních příjmů obce. Vývoj daňových příjmů ve sledovaných letech vystihuje tempo růstu, které v roce 2007 představuje cca 1,5 %. Následující rok je nárůst o 13,6 % představován hodnotou vyšší o 657 tisíc Kč než byla skutečnost roku 2007. Vliv ekonomické krize se projevil v roce 2009 poklesem daňových příjmů o 8,7 % a částku 479 tis. Kč. Následný nárůst v roce 2010 o hodnotu 183 tis. Kč představuje v procentním vyjádření zvýšení o 3,7 %.

Nedaňové příjmy se podílí v průměru na vlastních příjmech celkových cca 11 %. Dle údajů ve výkazech FIN 2-12M patří mezi pravidelně a každoročně se opakující nedaňové příjmy, příjmy plynoucí z těžby dřeva v části lesního hospodářství, příjmy za vodu, příjmy z pronájmu bytových a nebytových prostor, z pronájmu movitých věcí, příjmy z úroků, příjmy z poskytování služeb, zahrnující kopírování a odměny za separaci odpadu, příjmy z podílu na zisku a dividend a příjmy z prodeje krátkodobého případně drobného dlouhodobého majetku. Nejvyšší měrou se na nedaňových příjmech podílí platby za vodu, jejichž výše díky zvyšujícím se nákladům postupně roste. Cena za 1 m³ odebrané vody v roce 2006 byla 18 Kč

a v roce 2010 bylo za odběr 1 m³ účtováno 22,- Kč. Na zvýšení těchto příjmů v roce 2007 má podíl jednak vyšší těžba dřeva, jednak odměny za separaci odpadu. K dalšímu nárůstu v roce 2008 přispívají především příjmy za vytěžené dřevo, zvýšení nájmu bytových i nebytových prostor a příjmy z úroků. V posledních dvou hodnocených letech se projevuje pokles především na úrovni lesního hospodářství. S výše uvedeným vývojem koresponduje tempo růstu. Nejvyšší nárůst v roce 2007 o částku 159 tis. Kč, představuje zvýšení o 32,5 %, které je v hodnoceném období nejvyšší. Naopak k největšímu poklesu o 10,9 % dochází v posledním roce sledovaného období.

Příjmy kapitálové jsou v porovnání jednotlivých let téměř zanedbatelné. V případě obce Jedlí je tato část příjmů tvořena příjmy z prodeje obecních pozemků. Výjimku představuje skutečnost roku 2007, kdy obec prodejem nemovitého majetku získala cca 640 tis. Kč a tím zvýšila podíl kapitálových příjmů na příjmech vlastních na hodnotu 10,5 %.

Daňové příjmy obce

Výše daňových příjmů obce Jedlí je ovlivněna platným velikostním koeficientem ve sledovaných letech, jehož velikost určuje zařazení obce do velikostní kategorie na základě počtu obyvatel. Obec Jedlí patřila k 31. 12. 2007 do čtvrté velikostní kategorie se stanoveným rozmezím počtu obyvatel 301 – 1500. Novela rozpočtového určení daní popsaná v části 2.3.1 změnila zařazení obce od roku 2008 do druhé velikostní kategorie, která zahrnuje obce s počtem obyvatel 301 – 5000. Analýza daňových příjmů obce vychází z výkazů FIN 2-12M jednotlivých let a navazuje na výše uvedenou analýzu vlastních příjmů obce.

Následující tabulka 3.6 znázorňuje vývoj daní sdílených v obci Jedlí od roku 2006.

Tab. 3.6 Daně sdílené v obci Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010	2010/2008
DPFO ze závislé činnosti	967	1 086	1 066	1 008	1 040	-
Tempo růstu	-	12,3%	-1,8%	-5,4%	3,2%	-2,4%
DPFO z podnikání	375	166	106	53	41	-
Tempo růstu	-	-55,7%	-36,1%	-50,0%	-22,6%	-61,3%
DPFO srážková	60	69	90	88	90	-
Tempo růstu	-	15,0%	30,4%	-2,2%	2,3%	0%
Daň z příjmu fyz. osob	1402	1321	1262	1149	1171	-
Tempo růstu	-	-5,8%	-4,5%	-8,9%	1,9%	-7,2%
DPPO	1111	1255	1557	1100	1092	-
Tempo růstu	-	12,9%	24,1%	-29,4%	-0,7%	-29,9%
DPH	1706	1750	2108	2202	2246	-
Tempo růstu	-	2,6%	20,5%	4,5%	2,0%	6,5%
Daně sdílené	4 219	4 326	4 927	4 451	4 509	-
Tempo růstu	-	2,53%	13,90%	-9,70%	1,30%	-8,5%

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Meziroční srovnání sdílených daňových příjmů obce Jedlí vykazuje do roku 2008 nárůst, což je srovnatelné s vývojem sdílených daní v obcích České republiky. Značný nárůst sdílených daní v roce 2008 o 13,9 % je vystřídán následující rok téměř 10 % poklesem. Daňový výnos v roce 2010 již mírně roste, ovšem ve srovnání s rokem 2008 je jeho hodnota o 8,5 % nižší, což je pokles o částku 418 tis. Kč.

Odlišný vývoj je patrný z pohledu jednotlivých daní. Daň z příjmu fyzických osob (DPFO) od roku 2006 klesá a za pětileté období poprvé roste až v posledním roce, kdy zvýšení představuje nárůst o 1,9 %. Na poklesu této daně se nejvíce podílí DPFO z podnikání, která každoročně klesá. V roce 2007 je její hodnota o více než 50 % nižší než v roce předchozím a jedná se o maximální meziroční pokles za celé období, který pokračuje dalším snižováním v následujících letech. Daň z příjmu právnických osob (DPPO) do roku 2008 roste. Zvýšení v roce 2008 představuje v procentuálním vyjádření o 24,1 % vyšší výnos než v roce 2007 a také její skutečná výše poprvé přesahuje daň z příjmu fyzických osob o 295 tis. Kč. V následujících letech má klesající tendenci a nedosahuje ani skutečnosti roku 2006. Daň z přidané hodnoty (DPH) jako jediná v celém období postupně roste.

DPH představuje nejvyšší podíl na daních sdílených a vykazuje poměrně vysoký nárůst. Po mírném navýšení v roce 2007 roste v roce následujícím výnos z této daně o 20,5 %, což představuje částku o 358 tis. Kč vyšší oproti výnosu roku 2007. Dalším příjmem rozpočtu obce v oblasti sdílených daní je DPPO, která do roku 2007 nedosahuje výše daně z příjmu

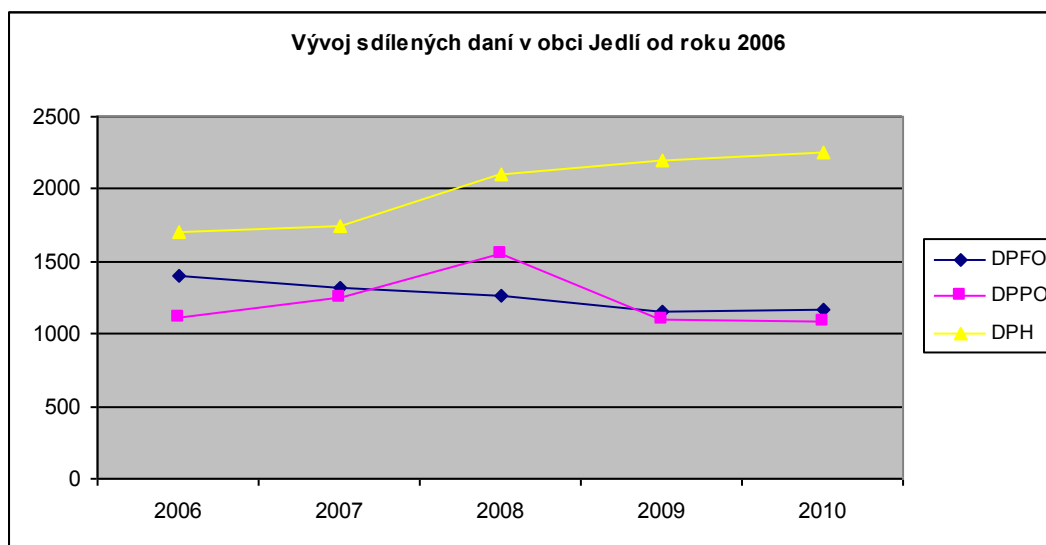
fyzických osob. Její zvýšení v roce 2008 představuje v procentuálním vyjádření o 24,1 % vyšší výnos než v roce 2007 a také její skutečná výše poprvé přesahuje daň z příjmu fyzických osob o 295 tis. Kč. V následujících letech má klesající tendenci a nedosahuje ani skutečnosti roku 2006.

Z pohledu roku 2008, kdy byl výnos sdílených daní nejvyšší, nedosahovala úrovně předcházejícího roku pouze DPFO (-4,5 %), což souvisí s reformou veřejných financí. Na celkovém výsledku DPFO se podílí z větší části pokles daně z příjmu fyzických osob z podnikání (- 36 %), daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti (-1,8 %) a růst daně z příjmu fyzických osob srážkové (+30,4 %).

Změna rozpočtového určení daní a s tím související zvýšení velikostního koeficientu na hodnotu 1,064 přinesla obci vyšší daňový výnos nejvíce patrný v roce 2008. Uvedené zvýšení je dále důsledkem většího podílu obcí na sdílených daních a nově zavedeného kritéria výměry obce a prostého počtu obyvatel, jak bylo popsáno v části 2.3.1. Rok 2009 a ekonomická krize ovlivnila vývoj sdílených daňových příjmů také v obci Jedlí a koresponduje tak s vývojem v obcích České republiky uvedeným v kapitole 2.3.1. Pro rok 2009 je charakteristický propad sdílených daní, vývoj v roce 2010 již sice vykazuje mírný nárůst, ale ve srovnání s rokem 2008 je daňový výnos podstatně nižší. Nejvíce je patrný u DPFO z podnikání (- 61,3 %) a DPPO (-29,9 %). Skutečnost roku 2008 překračuje pouze DPH s tempem růstu (+ 6,5 %). Hodnota sdílených daňových příjmů v roce 2010 tak byla v porovnání s rokem 2008 nižší o 418 tis. Kč.

Vývoj sdílených daní v obci Jedlí za sledované období popisuje graf 3.1.

**Graf 3.1 Vývoj sdílených daní v obci Jedlí
v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)**

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Tabulka 3.7 popisuje vývoj svěřených daní v obci Jedlí od roku 2006.

Tab. 3.7 Daně svěřené v obci Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
DPPO za obec	24	0	42	0	0
Daň z nemovitostí	249	238	258	262	388
Svěřené daně	273	238	300	262	388
Tempo růstu	-	-13%	26%	-13%	48%

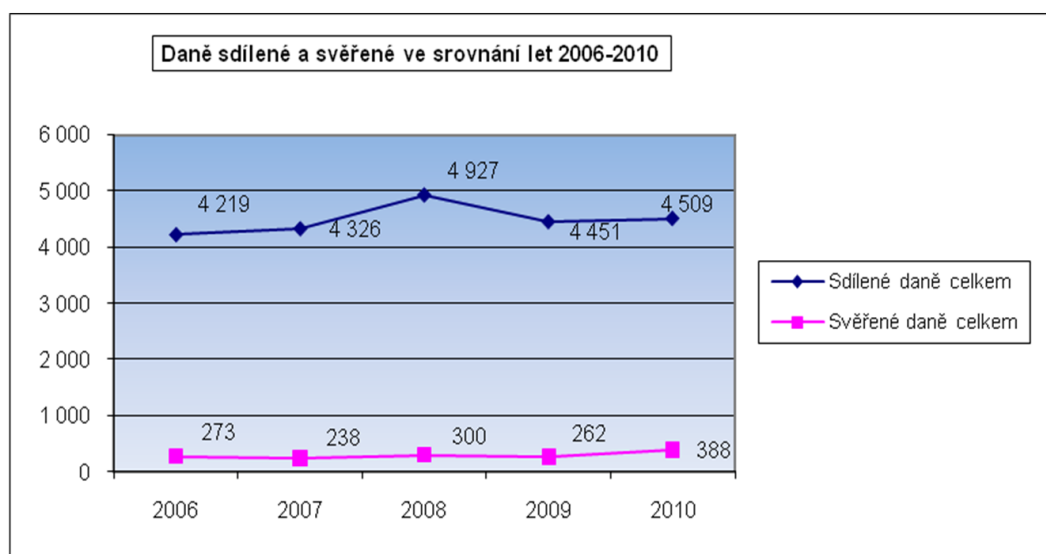
Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Jak vyplývá z tabulky 3.7, vývoj svěřených daní v obci střídavě klesá a následně roste. Výnos v roce 2006 a 2008 ovlivňuje DPPO za obec, vyplývající z hospodaření obce v uvedeném období. Vzhledem k tomu, že se nejedná o skutečný příjem, ovlivňuje pouze celkové tempo růstu u svěřených daní.

Daň z nemovitostí do roku 2009 nevykazuje výrazné změny a v průměru se pohybuje na úrovni 250 tis. Kč. Výše koeficientu pro výpočet daně za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a bytů je v obci Jedlí v celém sledovaném období „1“. Zvýšení výnosu daně z nemovitosti v roce 2010 o téměř 50 % souvisí se změnou zákona o dani z nemovitosti, kterou se zvyšují sazby daně u některých typů nemovitostí na dvojnásobek. Pro obec Jedlí toto zvýšení představovalo v roce 2010 výnos vyšší o 126 tis. Kč.

Vývoj svěřených a sdílených daní v obci Jedlí za hodnocené období dokresluje graf 3.2.

Graf 3.2 Vývoj sdílených a svěřených daní v obci Jedlí v letech 2006 – 2010 (v tis. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

3.4 Dotační prostředky obce v letech 2006 - 2010

Podíl dotačních prostředků v rozpočtu obce ovlivňuje údržbu, rozšiřování i rekonstrukci obecního majetku. Následující část práce je zaměřena na vývoj dotací v obci Jedlí v období pěti let. Pozornost je soustředěna na objem dotací v rámci celkových příjmů, dále na dotace poskytované obci jako nárokové prostředky či prostředky nenárokové. Závěrečná část této kapitoly hodnotí vývoj nenárokových dotací z hlediska investiční a neinvestiční povahy. Zastoupení dotací v celkových příjmech obce dokládá tabulka 3.8., v procentním vyjádření pak tabulka 3.9.

Tab. 3.8 Příjmy obce Jedlí v letech 2006-2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy vlastní	5264	6117	6319	5772	5900
<i>Transfery</i>	672	958	528	423	1217
Příjmy celkem	5936	7075	6847	6195	7117

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Tab. 3.9 Procentní podíly vlastních příjmů a transferů na příjmech celkových v obci Jedlí v letech 2006-2010

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy vlastní	88,7	86,5	92,3	93,2	82,9
<i>Transfery</i>	11,3	13,5	7,7	6,8	17,1
Příjmy celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Objem dotačních prostředků v příjmech obce není zanedbatelný, v rámci hodnoceného období se v průměru jejich výše pohybuje kolem 10 % celkových příjmů obce. Nejvyšší hodnoty jsou zaznamenány v roce 2010 a 2007, kdy se jejich výše pohybuje kolem 1 milionu Kč. Nejnižší objem těchto prostředků získala obec v roce 2009. Poskytnuté prostředky v tomto roce (423 tis. Kč) tvoří necelých 7 % objemu celkových obecních příjmů.

Pravidelně se opakujícími dotačními prostředky jsou nárokové dotace na výkon státní správy a školství, v případě konání voleb, pak volební náklady. Každoročně obec zaměstnává dle potřeby pracovníky na veřejně prospěšné práce a výše podpory se řadí také k tomuto typu dotací. Nepravidelně byly obci poskytovány dotace na vybavení a odbornou přípravu

jednotky SDH v působnosti obce. Rozdělení dotací z pohledu tzv. „nárokovosti“ uvádí následující tabulka.

Tab. 3.10 Transfery obce Jedlí v letech 2006 - 2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Nárokové transfery</i>	300	258	228	352	496
<i>Nenárokové transfery</i>	372	700	300	71	721
Transfery celkem	672	958	528	423	1 217

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Nárokové dotace v příjmové části rozpočtu obce během prvních tří let dosahují v průměru hodnoty 260 tis. Kč. Nárůst posledních dvou let souvisí s vyšším počtem pracovníků a následně poskytovanou podporou z Úřadu práce, další nárůst v roce 2010 způsobila zvýšená dotace na výkon státní správy a školství, která ve srovnání minulých let vzrostla téměř čtyřnásobně. V rámci hodnoceného období se v uvedených částkách projevují finanční prostředky na volby (20 tis. Kč), podpora na veřejně prospěšné práce pohybující se kolem 190 tis. Kč ročně, příspěvek na výkon státní správy a školství v průměru 62 tis. Kč ročně (mimo zvýšení v roce 2010 na hodnotu 229 tis. Kč) a dotace na vybavení a odbornou přípravu jednotek SDH, které ročně nepřesahují 10 tis. Kč.

Možnosti zvýšit objem dotačních prostředků v rozpočtu obce využila obec každoročně formou podání žádosti na konkrétní akci ať už investiční či neinvestiční povahy. Nenárokové transfery v tab. 3.10 uvádí objem finančních prostředků, které obec získala na základě podaných žádostí v jednotlivých letech, kdy byla obec v rámci výběru úspěšná. V roce 2006, 2007 a 2010 čerpala finanční prostředky z Programu obnovy venkova, který je pravidelně každoročně vyhlašován, v roce 2007 z programu LEADER ČR pod záštitou Ministerstva zemědělství (MZe), následující rok uvolnilo prostředky Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) a v roce 2009 obdržela obec dotaci z Ministerstva vnitra (MV).

V další části práce je provedena stručná analýza **nenárokových dotací** v členění investičních a neinvestičních prostředků zaměřených na obecní majetek. Výše těchto prostředků se odvíjela od finanční náročnosti dané akce a stanovených podmínek u jednotlivých dotačních titulů. Dotace neinvestiční povahy zahrnují finanční prostředky určené na opravy a udržování obecního majetku. Dotace investiční povahy souvisí s pořízením dlouhodobého hmotného (nehmotného) majetku, případně s rekonstrukcí či modernizací majetku již vedeného v evidenci obce.

**Tab. 3.11 Nenárokové investiční a neinvestiční transfery obce Jedlí
v letech 2006 - 2010 (v tis. Kč)**

	2006	2007	2008	2009	2010
Neinvestiční transfery	372	300	151	71	721
Investiční transfery	0	400	149	0	0
Nenárokové transfery celkem	372	700	300	71	721

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Převážná část dotačních prostředků byla v obci čerpána na akce neinvestiční, kdy prostředky směřovaly na opravy a údržbu obecního majetku. V roce 2006 obec obdržela neinvestiční dotaci z Programu obnovy venkova (POV) na opravu opěrné zdi ve výši 372 tis. Kč. Částka 300 tis. Kč v roce 2007 byla určena na opravu místní komunikace a představovala 60 % celkových vynaložených nákladů na danou akci. V roce 2008 získala obec dotaci na výstavbu dětského hřiště v celkové hodnotě 300 tis. Kč. V souladu s podanou žádostí byla celková hodnota 300 tis. Kč rozdělena na neinvestiční prostředky určené na vybavení hřiště hracími prvky ve výši 151 tis. Kč a investiční ve výši 149 tis. Kč. Následující rok 2009 byl spojen s elektronizací veřejné správy, kdy na základě žádostí obcí poskytovalo Ministerstvo vnitra České republiky v rámci Integrovaného operačního programu (IOP) dotace na počítačové vybavení na projekt CzechPOINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál). Jedná se o místo výkonu veřejné správy, kde může občan zažádat o výpis z veřejných i neveřejných rejstříků, podat podání, zažádat o datovou schránku, či provést autorizovanou konverzi na žádost. CzechPOINTY jsou zprostředkujícími místy pro kontakt občana s úřady. Příspěvek je poskytován z fondu Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a činí 85 % celkových způsobilých výdajů. Obec má povinnost podílet se na těchto výdajích spolufinancováním a to ve výši 15 %. V případě obce Jedlí celkové náklady představovaly hodnotu 83 927,- Kč a poskytnuté dotační prostředky činily částku 71 tis. Kč. Poslední rok hodnoceného období zahrnoval v rámci neinvestičních akcí v obci rozsáhlejší opravu místní komunikace, na níž obec získala prostředky v hodnotě 500 tis. Kč z Programu obnovy venkova. Dále byla uvolněna dotace pro Základní školu a Mateřskou školu Jedlí, příspěvkovou organizaci obce z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost ve výši 221 tis. Kč. Tyto prostředky byly zaslány na účet obce jako zřizovatele a následně obcí převedeny na účet příspěvkové organizace k jejímu čerpání.

Investiční dotace související s pořízením nového majetku získala obec v rámci sledovaného období v roce 2007 a 2008. V roce 2007 byla přiznaná částka 400 tis. Kč v rámci programu LEADER určena na pořízení strojového vybavení k údržbě dopravní infrastruktury

v obci. Hodnota 149 tis. Kč v roce 2008 představuje druhou část dotačních prostředků plynoucích z Ministerstva pro místní rozvoj na výstavbu dětského hřiště.

Největší objem nenárokových dotací v roce 2010 byl ovlivněn výše zmíněnou „průtokovou“ dotací určenou na zlepšení podmínek vzdělávání pro příspěvkovou organizaci obce a tudíž její čerpání na stanovený účel se neprojeví v hospodaření obce, ale její příspěvkové organizace.

Z celkového pohledu získala obec v rámci nenárokových dotací dotační prostředky v každém roce sledovaného období. K úspěšnosti obce přispívá také nízká zadluženost obce v prvních dvou letech, kdy ukazatel dluhové služby představoval v roce 2006 hodnotu 13 %, v roce 2007 pak 2 %. Od roku 2008 se obec řadí mezi obce, jejichž zadluženost je nulová.

3.5 Výdaje obce v letech 2006 - 2010

Vývoj výdajů obce Jedlí vychází ze závěrečných účtů obce a z finančních výkazů FIN 2-12M za sledované období. Provedená analýza je založena na srovnání výdajů dle třídního rozdělení na běžné a kapitálové výdaje. Zaměřuje se jednak na objem finančních prostředků určených na opravy a udržování majetku obce, jednak na množství vynakládaných prostředků rozšiřující obecní majetek. Vývoj běžných a kapitálových výdajů popisuje tempo růstu a jejich podíl na výdajích celkových znázorňuje tabulka 3.12.

Tab. 3.12 Vývoj výdajů obce Jedlí v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)

	2006	Podíl (v %)	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)	2009	Podíl (v %)	2010	Podíl (v %)
Běžné výdaje	4 946	96,9	5 383	90,8	5 910	93,3	6 303	93,9	6 380	96,1
<i>Tempo růstu</i>	-		8,8%		9,8%		6,6%		1,2%	
Kapitálové výdaje	159	3,1	548	9,2	423	6,7	411	6,1	262	3,9
<i>Tempo růstu</i>	-		244,6%		-22,8%		-2,8%		-36,3%	
Výdaje celkem	5 105	100,0	5 931	100,0	6 333	100,0	6 714	100,0	6 642	100,0
Tempo růstu	-		16,2%		6,8%		6,0%		-1,1%	

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Růst celkových výdajů obce od roku 2006 do roku 2009 charakterizuje kladné tempo růstu, které v prvním roce sledovaného období dosahuje cca 16 %, další dvě období roste

v průměru o 6 % a v posledním roce mírně klesá. Pokles přibližně o 1 % představuje nižší objem výdajů o částku 72 tis. Kč.

Běžné výdaje tvoří víc než 90 % celkových výdajů obce. Představují provozní výdaje jednotlivých let související se zabezpečováním veřejných statků pro občany i s běžným chodem obce. Jejich rostoucí ráz po celé sledované období vyjadřuje tempo růstu, které nepřesahuje do roku 2009 10 %. Mírné překročení skutečnosti v posledním roce o 77 tis. Kč vystihuje tempo růstu +1,2 %. Růst běžných výdajů ve sledovaných letech je ovlivněn také objemem poskytovaných neinvestičních dotací.

Objem kapitálových výdajů nepřesahuje 10 % výdajů celkových. Jejich vývoj je obdobně ovlivněn transfery investiční povahy, které byly největší v roce 2007 a souvisí s vysokým tempem růstu kapitálových výdajů v daném roce. Klesající objem investičních transferů od roku 2008 se projevuje následně záporným tempem růstu v rámci výdajů kapitálových.

Objem prostředků použitých na opravy a udržování majetku obce znázorňuje níže uvedená tabulka.

**Tab. 3.13 Výdaje obce Jedlí na opravy a udržování
v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)**

	2006	Podíl v %	2007	Podíl v %	2008	Podíl v %	2009	Podíl v %	2010	Podíl v %
Výdaje na opravy a údržbu	880	17,8	1 344	25,0	1 271	21,5	1 393	22,1	1 473	23,1
Ostatní běžné výdaje	4 066	82,2	4 039	75,0	4 639	78,5	4 910	77,9	4 907	76,9
Běžné výdaje celkem	4 946	100,0	5 383	100,0	5 910	100,0	6 303	100,0	6 380	100,0

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Prostředky vynaložené na opravu a údržbu v obci Jedlí představují ročně v průměru hodnotu 1 270 tis. Kč (tj. 22 % z celkových běžných výdajů). Jak vyplývá z finančních výkazů obce, jednoznačně nejvíce financovaná oblast je oblast místních komunikací, značná část prostředků je věnována na opravy samostatných movitých věcí (strojů, přístrojů) a průběžně prováděné opravy budov ve vlastnictví obce. Další prostředky směřují na opravy a udržovací práce v oblasti bytového hospodářství, vodovodního řádu a veřejného osvětlení.

Kapitálové výdaje zvyšují hodnotu dlouhodobého hmotného majetku vedeného v evidenci obce. Tabulka 3.14 dokumentuje výdaje na DHM v rozdělení podle jednotlivých let a podle druhu pořízeného majetku.

Tab. 3.14 Přírůstky dlouhodobého hmotného majetku obce Jedlí
v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)

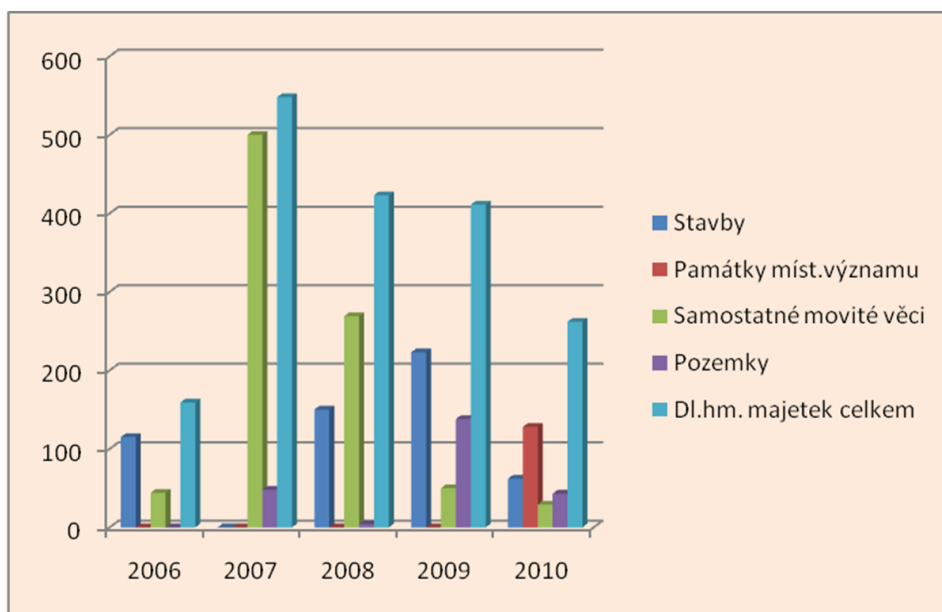
	2006	2007	2008	2009	2010	Celkem	Podíl v %
Stavby	115	-	150	223	62	550	30,5
Památky míst.významu	-	-	-	-	128	128	7,1
Samostatné movité věci	44	500	269	50	29	892	49,5
Pozemky	-	48	4	138	43	233	12,9
Dl.hm. majetek celkem	159	548	423	411	262	1 803	100,0

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Největší objem prostředků obec investovala v daném období na pořízení strojů, přístrojů a zařízení uvedené ve skupině samostatné movité věci. Hodnota 892 tis. Kč naplňuje téměř 50 % kapitálových výdajů uvedeného období a zahrnuje pořízení stroje k údržbě místních komunikací, bezdrátový rozhlasový a varovný systém a nákup výkonnějšího kopírovacího stroje. Částka 550 tis. Kč zvyšuje hodnotu DHM o nově vybudované dětské hřiště, odpočinkovou plochu a z části zrekonstruovanou budovu školy a kulturního domu. Časté jsou nákupy pozemků tvořící asi 13 % celkových kapitálových výdajů. V posledním roce sledovaného období rozhodla obec zrekonstruovat kamenný kříž, který představuje významné kulturní bohatství obce, a zvýšit tak hodnotu majetku o 128 tis. Kč.

Vývoj DHM za hodnocené období je pro lepší přehlednost zpracován také v grafické podobě a dokresluje tak výše uvedený popis.

Graf 3.3 Přírůstky dlouhodobého hmotného majetku obce Jedlí
v letech 2006 - 2010 (v tis. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

4 ZDROJE OBNOVY OBECNÍHO MAJETKU

Závěrečná kapitola této práce je zaměřena na hodnotu dlouhodobého hmotného a nehmotného obecního majetku. Majetek obcí se v minulosti neodepisoval a je evidován pouze v pořizovací hodnotě. Cena majetku je součtem pořizovacích cen majetku platných v období jeho pořízení, která nezohledňuje úroveň jeho opotřebení a neodpovídá tak skutečné tržní ceně. Vedle vykazované hodnoty dlouhodobého majetku je pozornost zaměřena na vyjádření hodnoty ročních účetních odpisů jednak dlouhodobého nehmotného majetku, jednak skupin DHM v členění na budovy, stavby a samostatné movité věci. Zjištěná hodnota ročních účetních odpisů je dále posouzena ve vztahu ke schváleným rozpočtům obce Jedlí v jednotlivých letech a porovnána se skutečně vynaloženými prostředky na obnovu dlouhodobého majetku.

Majetek obce je každoročně inventarizován a jeho hodnota se projevuje v účetních výkazech obce. Následující tabulka uvádí přehled majetku určeného k odpisům, jejichž tvorba byla pro ÚSC schválena novelou zákona o účetnictví č. 304/2008 Sb. Hodnota majetku vychází z provedené inventarizace k 31.12.2010.

**Tab. 4.1 Přehled dlouhodobého majetku obce Jedlí
k 31.12.2010 (v tis. Kč)**

Druh majetku	Pořizovací cena
Územní plán obce	521
Dl. nehmotný majetek	521
Budovy	4 091
Stavby	10 493
Samostatné movité věci	1 352
Dl. hmotný majetek	15936

Pramen: Vlastní zpracování dle inventarizace obce Jedlí

Účetní jednotka má možnost v případě účetních odpisů zvolit odpisovou skupinu tak, aby co nejvěrněji odrážela míru opotřebení odpisovaného majetku. Doba odpisování musí být stanovena tak, aby odpovídala skutečné době použitelnosti majetku, tedy jeho opotřebení. Z hlediska účetních odpisů není zákonným předpisem u velké většiny odpisovatelného dlouhodobého majetku stanovena konkrétní doba odpisování. Tuto dobu si stanovuje organizace sama podle toho, po jakou dobu bude daný majetek používat ke své činnosti s cílem zajistit, aby účetnictví podávalo věrný obraz skutečné majetkové situace dané

jednotky v souladu s § 7 odst. 2 zákona o účetnictví²¹. Stěžejní je vytvoření odpisového plánu, který vymezuje jednotlivé účetní skupiny a počet let k nim přiřazených. V případě obce Jedlí byla stanovena časová metoda účetního odpisování dlouhodobého majetku v závislosti na délce jeho používání. V rámci časových metod byla použita varianta rovnoměrných účetních odpisů, tzn., že zjištěná výše ročních odpisů se nemění a zůstává pro dané období konstantní. Odpisový plán obce Jedlí uvádí následující tabulka 4.2.

Tab. 4.2 Odpisový plán obce Jedlí

Počet let - rozmezí	Odpisová skupina
3-5	1
5-8	2
8-12	3
12-20	4
20-30	5
30-50	6
50-80	7

Pramen: <http://www.obecuctuje.cz/dokumenty.php>

Pro stanovení doby použitelnosti majetku je třeba brát v úvahu:

- materiálovou podstatu a její trvanlivost,
- charakter prostředí, kde bude majetek využíván,
- stupeň intenzity využívání majetku,
- rychlost morálního zastarávání.

4.1 Účetní odpisy dlouhodobého majetku

Posouzením doby použitelnosti a stavu jednotlivého dlouhodobého majetku byl majetek obce začleněn do odpisových skupin v souladu se zpracovaným odpisovým plánem. Jeho zařazení uvádí v přehledu níže zpracované tabulky, v členění jednotlivých účetních skupin na nehmotný majetek a v rámci hmotného majetku pak samostatně na budovy, stavby a samostatné movité věci.

²¹ VALOUCH P., Účetní a daňové odpisy 2011

Tab. 4.3 Odpisovaný DNM obce Jedlí (v tis. Kč)

Název	Pořizovací hodnota	Odpisová skupina	Odpisová sazba (v %)	Roční odpis
Územní plán obce Jedlí	521	4	5,00	26
Dl. nehm. majetek celkem	521	-	-	26

Pramen: Vlastní zpracování dle inventarizace obce Jedlí

Územní plán obce Jedlí byl pořízen v roce 2005 a nyní zařazen do čtvrté odpisové skupiny s dobou použitelnosti v rozpětí 12 – 20 let. Odpisová sazba byla stanovena jako poměr 100 % odpisu a maximálního počtu let použitelnosti. Výše pětiprocentního ročního odpisu představuje částku 26 tis. Kč.

Tab. 4.4 Přehled odpisovaného DHM – budov obce Jedlí (v tis. Kč)

Název	Pořizovací hodnota	Odpisová skupina	Odpisová sazba (v %)	Roční odpis
Márnice	29,5	7	1,25	0,4
Základní škola	1 049,5	7	1,25	13,1
Budova obecního úřadu	981,8	7	1,25	12,2
Budova kulturního domu	1 371,0	7	1,25	17,1
Stolárna	203,0	7	1,25	2,5
Budova obytná č. 46	332,3	7	1,25	4,2
Čekárna	18,8	6	2,00	0,4
Čekárna	41,9	6	2,00	0,8
Sklad	63,1	6	2,00	1,3
Budovy celkem	4 090,9	-	-	52,0

Pramen: Vlastní zpracování dle inventarizace obce Jedlí

Pořizovací hodnota budov ve výši 4 090,9 tis. Kč tvoří přibližně 26 % celkové hodnoty DHM. Zastaralost uvedených pořizovacích cen značně komplikuje odhad tvorby „rezerv“ ve vztahu k současným cenám. Stáří majetku a s ním související nízká pořizovací hodnota neumožňuje vyčlenit prostředky potřebné na obnovu majetku v takové výši, která by odpovídala současným tržním hodnotě stavebních prací. Pro zjištění ročního odpisu byla v případě této části DHM použita 7 a 6 odpisová skupina s horní hranicí stanoveného počtu let využitelnosti. Zjištěný roční odpis představuje 52 tis. Kč a v procentním vyjádření cca 1,3 % pořizovací hodnoty uvedeného majetku.

Tab. 4.5 Přehled odpisovaného DHM – staveb obce Jedlí (v tis. Kč)

Název	Pořizovací hodnota	Odpisová skupina	Odpisová sazba (v %)	Roční odpis
Vodní nádrž	885,0	6	2	17,7
Místní komunikace	815,1	7	1,67	13,6
Chodníky	15,2	7	1,67	0,3
Hřiště	17,1	6	2,5	0,4
Hřbitov	43,2	7	1,67	0,7
Ploty	19,7	5	3,33	0,7
Rybník	2,6	6	2	0,1
Pomník	10,7	7	1,25	0,1
Mosty	53,6	6	2	1,1
Kanalizace	999,3	7	1,25	12,5
Jímka	4,9	6	2	0,1
Vodovod	5 802,1	6	2	116,0
Vodovodní přípojky	772,2	6	2	15,4
Rozhlasové vedení	105,3	5	3,33	3,5
Veřejné osvětlení	128,0	6	2	2,6
Dětské hřiště	336,3	6	2,5	8,4
Kamenný kříž	138,4	7	1,25	1,7
Odpočinková zóna	39,8	5	3,33	1,3
Pískovcový kříž	304,0	7	1,25	3,8
Stavby celkem	10 492,5	-	-	200,0

Pramen: Vlastní zpracování dle inventarizace obce Jedlí

Největší skupinou DHM je skupina staveb s uvedenou pořizovací hodnotou 10 492,5 tis. Kč. Z pohledu pořizovací hodnoty tvoří asi 66 % celkové hodnoty DHM. V případě této části převažuje využití 6 a 7 odpisové skupiny z posledních tří uvedených v odpisovém plánu. Největší zastoupení v rámci uvedených staveb z hlediska vykazované hodnoty představuje obecní vodovod (5 802,1 tis. Kč) a zjištěný roční odpis ve výši 116 tis. Kč. Vzhledem ke stavu a povaze majetku byla zvolena pro zjištění odpisové sazby u jednotlivých odpisových skupin převážně horní hranice využitelnosti majetku. Zjištěný roční odpis představuje asi 2 % pořizovací ceny hodnoceného majetku.

Poslední skupinu DHM tvoří samostatné movité věci zahrnující převážně dopravní prostředky pro údržbu místních komunikací a zajištění akceschopnosti jednotky SDH obce. K novějšímu majetku uvedenému v této části patří bezdrátový rozhlasový systém pořízený v roce 2008 a kopírovací stroj, který byl zakoupen v roce 2009.

**Tab. 4.6 Přehled odpisovaného DHM – samostatné movité věci
obce Jedlí (v tis. Kč)**

Název	Pořizovací hodnota	Odpisová skupina	Odpisová sazba (v %)	Roční odpis
Bezdrátový rozhlasový systém	202,7	4	5	10,1
Kopírovací stroj CANON	49,9	2	12,5	6,2
Traktorový přívěs	25,3	3	8,33	2,1
Traktor Zetor 7745	500	4	5	25
Multikára M2510	94,6	4	5	4,7
Požární vozidlo A31	189,4	4	5	9,5
Požární vozidlo CAS 2	235,6	4	5	11,8
Sada lešení	54,9	4	5	2,7
Samost. movité věci celkem	1352,4	-	-	72,1

Pramen: Vlastní zpracování dle inventarizace obce Jedlí

Pořizovací hodnota poslední skupiny DHM se na jeho celkové hodnotě podílí zbývajícími 8 %. K zařazení majetku byla vybrána spíše 4 odpisová skupina s horní hranicí stanoveného rozmezí počtu let. Kopírovací stroj vzhledem k nižší době použitelnosti v porovnání s ostatním majetkem je jako jediný zařazen do 2 odpisové skupiny s odpisovou sazbou 12,5 %. Zjištěný roční odpis v hodnotě 72,1 tis. Kč tvoří přibližně 5 % hodnoty této skupiny majetku.

Provedeným zařazením majetku do odpisových skupin byla zjištěna celková hodnota ročního odpisu ve výši **350,1 tis. Kč**. Tato částka představuje **2,2 %** celkové hodnoty odpisovaného dlouhodobého majetku.

Odpisy vyjadřují nevratné snížení hodnoty majetku a představují interní zdroj financování. Roční účetní odpis každoročně vstupuje do nákladů účetní jednotky a ovlivňuje tak výsledek hospodaření. V případě obce Jedlí by výsledek hospodaření jednotlivých let byl zhoršený právě o hodnotu 350,1 tis. Kč. Pro názornost je v příloze č. 2 uveden v rámci Výkazu zisku a ztráty skutečný výsledek hospodaření k 31. 12. 2010 (483,45 tis. Kč). Po zohlednění ročních účetních odpisů v nákladech by výsledek hospodaření činil 133,35 tis. Kč. Z pohledu několikaletého období součet zúčtovaných odpisů představuje tzv. oprávky, které vyjadřují veškeré celkové opotřebení odpisovaného dlouhodobého majetku. Následně zjištěný rozdíl mezi pořizovací cenou a výší opravek pak vyjadřuje jeho skutečnou zůstatkovou cenu.

4.2 Obnova dlouhodobého majetku obce

Odpisy představují postupný způsob přenášení ceny dlouhodobého majetku do provozních nákladů. Jako zdroj financování mohou být použity jen tehdy, když výnosy dané organizace pokrývají náklady a přebytek prostředků tak může sloužit k obnově DHM. Vývoj schválených rozpočtů obce Jedlí zobrazený v tabulce 4.7 dokládá možný objem finančních prostředků, který v rámci jednotlivých let nebyl použit na běžné provozní výdaje v obci a může sloužit jako interní zdroj ke krytí investičních potřeb obce. Ke zjištění výše těchto prostředků jsou z příjmové části rozpočtu vypuštěny kapitálové dotace, ve výdajové části rozpočtu nejsou zahrnuty kapitálové výdaje jednotlivých let.

Tab. 4.7 Rozpočty obce Jedlí v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Příjmy bez kapitálových dotací	6 026	7 325	7 058	6 811	7 851
Běžné výdaje	5 206	6 895	6 781	6 649	6 984
Splátka úvěru	-650	-100	0	0	0
SALDO	170	330	277	162	867

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Jak vyplývá z tabulky 4.7 pro celé sledované období je charakteristické kladné saldo, tzn., že běžné výdaje včetně splátek úvěru jsou nižší než příjmy. Nejnižší výdaje v roce 2006 jsou ovlivněny zadlužeností obce a splátkou úvěru ve výši 650 tis. Kč. Nejnižší objem nevyčerpaných prostředků v roce 2009 souvisí s poklesem příjmů, naopak rok následující vykazuje maximální přebytek prostředků za celé sledované období.

Rozdíl mezi zjištěnou výší ročních odpisů stanovenou zařazením majetku do odpisových skupin a výší prostředků uvažovaných jako zdroj obnovy DHM vyplývající ze schválených rozpočtů jednotlivých let dokládá níže uvedená tabulka.

Tab. 4.8 Interní zdroje obnovy obce Jedlí v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)

	2006	2007	2008	2009	2010
Zjištěné zdroje obnovy DHM	170,0	330,0	277,0	162,0	867,0
Rovnoměrné roční odpisy	350,1	350,1	350,1	350,1	350,1
Rozdíl	-180,1	-20,1	-73,1	-188,1	516,9

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Zjištěné zdroje na obnovu DHM v roce 2010 více než dvakrát přesahují potřebnou výši ročních odpisů. Za sledované pětileté období je tento rok jediným, kdy bylo dosaženo potřebné částky. Také v roce 2007 a 2008 je obec schopna vynaložit poměrně značnou částku na obnovu majetku. Zbylé dva roky jejich výše představuje zhruba polovinu rovnoměrných ročních odpisů. Z celkového pohledu pěti let by měla obec investovat 1750,5 tis. Kč. Díky vysoké hodnotě salda v roce 2010 by obec byla schopna v případě investování veškerých zjištěných prostředků za pět let částku o 55,5 tis. překročit.

Skutečně vynaložené vlastní prostředky na obnovu i pořízení nového DHM zachycuje tabulka 4.9.

Tab. 4.9 Vynaložené prostředky na DHM obce Jedlí v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)

	2006	Podíl (v %)	2007	Podíl (v %)	2008	Podíl (v %)	2009	Podíl (v %)	2010	Podíl (v %)
<i>Zjištěné roční odpisy</i>	350,1	-	350,1	-	350,1	-	350,1	-	350,1	-
Výdaje na DHM odpisovaný	159	45,4%	100	28,6%	270	77,1%	273	78,0%	219	62,6%
Výdaje na DHM neodpisovaný	0	-	48	-	4	-	138	-	43	-
Výdaje celkem	159	-	148	-	274	-	411	-	262	-

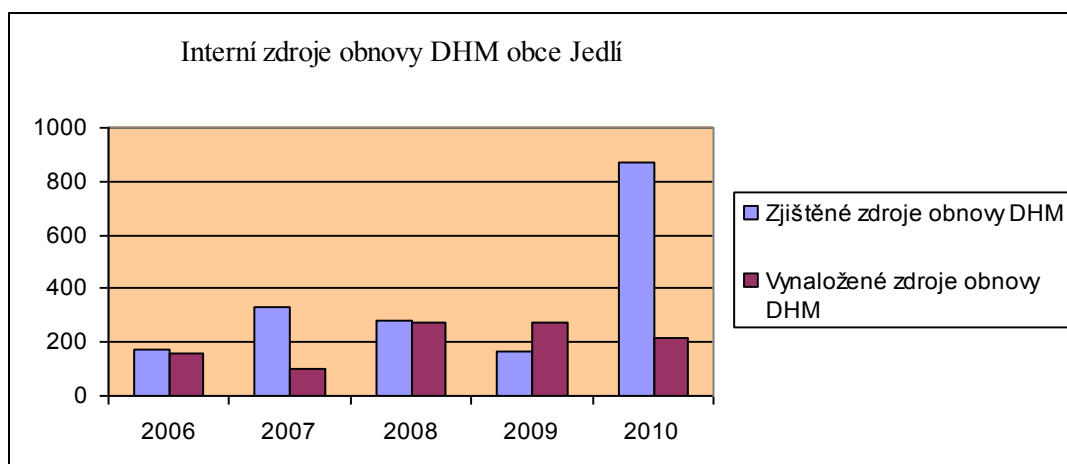
Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Obec každoročně investovala vlastní prostředky do obnovy dlouhodobého majetku, avšak výše vynaložených prostředků ani jeden rok hodnoceného období nedosáhla potřebné částky 350,1 tis. Kč v oblasti majetku odpisovaného. Největší objem v uvedeném období vynaložila v roce 2009, kdy částka 273 tis. Kč určená na výstavbu dětského hřiště a nákup kopírovacího stroje představuje 78 % objemu ročních odpisů. Také v letech 2008 a 2010 se tato hodnota pohybuje v průměru kolem 70 % zjištěných ročních odpisů. První dva roky daného období nedosahují vlastní investice ani 50 % jejich objemu, což také souvisí s nutností splátek úvěru v těchto letech.

Součástí DHM je majetek neodpisovaný, konkrétně pozemky, které jsou v tabulce samostatně zmíněny a dokládají tak celkové vynaložené výdaje na veškerý DHM v uvedených letech.

Srovnání zjištěných a skutečně vynaložených prostředků obnovy DHM přehledně znázorňuje graf 4.1.

Graf 4.1 Interní zdroje obnovy DHM obce Jedlí v letech 2006 -2010 (v tis. Kč)

Pramen: Vlastní zpracování dle výkazů obce Jedlí FIN 2-12M

Za pětileté období vložila obec do obnovy odpisovaného DHM částku 1 021 tis. Kč. Tyto vlastní prostředky tvoří asi 58 % zjištěného objemu ročních odpisů za sledované období.

5 ZÁVĚR

Diplomová práce je orientována na oblast hospodaření malých obcí v podmínkách České republiky. Daňové příjmy obcí plynou do jejich rozpočtů na základě pravidel stanovených zákonem o rozpočtovém určení daní a představují hlavní zdroj územních rozpočtů. Novela zákona o RUD pozitivně ovlivnila výši sdílených daňových příjmů v roce 2008 a zvýšila tak příjmovou stránku obecních rozpočtů. Dopad hospodářské krize po roce 2008 se následně projevil také v hospodaření obcí a je patrný především v oblasti sdílených daňových příjmů, které v roce 2009 vykazují hodnotu o téměř 14 % nižší než v předchozím roce.

Zabezpečování veřejných statků a povinnost pečovat o rozvoj a zachování majetku vytváří tlak na objem obecních rozpočtů. Hodnota majetku vedená v účetní evidenci obcí nezohledňuje úroveň jeho opotřebení a neodpovídá skutečné tržní ceně. Účetní odpisy, jejichž hodnota bude vstupovat do nákladů územně samosprávných celků od roku 2012 a zvyšovat tak náklady obcí, zohlední výši finančních prostředků potřebnou k obnově obecního majetku pro každý jednotlivý rok. Jako zdroj financování mohou být ovšem použity pouze tehdy, když výnosy dané organizace pokryjí náklady, a přebytek prostředků tak může sloužit k obnově DHM. Dostatečné množství finančních prostředků na postupnou reprodukci majetku patří k základním potřebám všech obcí.

Cílem diplomové práce bylo zjistit objem prostředků potřebných k obnově dlouhodobého majetku obce Jedlí a zhodnotit schopnost obce vynakládat tyto prostředky v rámci stanovené výše ročního schváleného rozpočtu ve zvolené časové řadě pěti let. Vytvořením vlastního odpisového plánu a zařazením dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku do jednotlivých odpisových skupin byla zjištěna celková hodnota ročního odpisu ve výši 350,1 tis. Kč. Z pohledu jednotlivých let hodnoceného období by obec byla schopna investovat potřebnou částku do obnovy majetku pouze v roce 2010, kdy zjištěné zdroje obnovy více než dvakrát přesahují potřebnou výši ročních odpisů. Nejblíže potřebné výši prostředků je dále rok 2007 s hodnotou 330 tis. Kč.

Z hlediska skutečně vynaložených prostředků ve vztahu k výši ročních odpisů neinvestovala obec do obnovy majetku zjištěnou částku ani v jednom roce sledovaného období. Největší objem vynaložila v roce 2009, kdy částkou 273 tis. Kč zvýšila hodnotu DHM a investovala tak 78 % celkového objemu ročních odpisů. Investice v letech 2008 a

2010 naplňují stanovenou hodnotu ze 70 %, zbylé dva roky nedosahují této hodnoty ani z poloviny.

Zhodnocením celého pětiletého období by obec měla investovat do reprodukce majetku 1750,5 tis. Kč. Porovnáním skutečnosti s výší ročních odpisů obec investovala asi 58 % odpisované hodnoty a zvýšila celkovou hodnotu DHM o 1021 tis. Kč. Investovat do obnovy majetku za pět let celkově zjištěnou částku by obec byla schopna pouze díky vysokému saldu v roce 2010.

Zvolená hypotéza předpokládající nedostatek finančních prostředků k obnově dlouhodobého majetku obce Jedlí byla s výjimkou roku 2010 potvrzena. V rámci hodnocení je třeba zvážit také zastaralost pořizovacích cen majetku obce, která poněkud komplikuje reálný odhad ročních odpisů ve vztahu k současné tržní hodnotě stavebních prací. Především v případě zjištěného ročního odpisu budov je zjištěná částka 52 tis. Kč velmi nízká a i při zohlednění možnosti doplnit objem potřebných financí z dotačních prostředků tato hodnota s velkou pravděpodobností neumožní při současných tržních cenách dostatečnou obnovu uvedeného obecního majetku.

Ovlivnit příjmovou stránku obecního rozpočtu by bylo částečně možné zvýšením místního koeficientu pro výpočet daně z nemovitostí a zajistit obci touto formou vyšší daňový výnos plynoucí plně do rozpočtu obce v rámci svěřených daní.

Případný další nedostatek finančních prostředků lze řešit příjmy návratného charakteru, např. půjčkou, či z hlediska délky splatnosti vhodně zvoleným úvěrem. Výši úvěru by měla obec zvážit na základě provedené analýzy hospodaření minulých let, především objemu zjištěného přebytku, tak, aby byla schopna bez problémů hradit pravidelné splátky poskytnutého úvěru.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knihy:

- [1] HAVLAN, P. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 3. aktualizované a podstatně doplněné vydání. Praha : Linde, 2004. 375s. ISBN 80-7201-453-6.
- [2] KOUDELKA, Z., ONDRUŠ, R., PRŮCHA, P. *Zákon o obcích (Obecní zřízení)*. Praha : Linde, 2005. 447 s. ISBN 80-7201-525-7.
- [3] PILNÝ, J., PEKOVÁ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha : ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [4] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha : MANAGEMENT PRESS, 2004. 376 s. ISBN 80-726-086-4.
- [5] PEKOVÁ, J., a kol. *Veřejné finance - úvod do problematiky*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha : ASPI, 2008. 579s. ISBN 80-7357-358-4.
- [6] SCHNEIDEROVÁ, I. *Majetek krajů, měst, obcí, DSO a příspěvkových organizací*. 1. vydání. Praha : ACHA obec účtuje s.r.o., 2010. 260s. ISBN 80-2545-609-5.
- [7] VALOUCH, P. *Účetní a daňové odpisy 2011*. 6. vydání. Praha : GRADA Publishing, a.s., 2011. 144s. ISBN 80-247-3803-1.

Periodika:

- [8] Vliv majetku na obecní příjmy i výdaje. *Obec & finance*. 2010, 1/2010, s. 14 - 15.
- [9] Právní úprava dispozic obecním majetkem. *Veřejná správa*. 7.4.2011, 7/2011, s. 8 - 10.

Legislativa:

- [10] Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Zákon č. 377/2007 Sb., změna zákona o rozpočtovém určení daní
- [16] Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
- [17] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů

[18] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Elektronické zdroje:

[19] *OBEC ÚČTUJE* [online]. 2008-2010 [cit. 4. 4. 2011]. Metodika účetnictví. Dostupné z WWW: <<http://www.obecuctuje.cz/dokumenty.php?kategorie=3>>.

[20] *Jedlí - oficiální stránky obce* [online]. 1996 [cit. 2011-04-14]. Rozpočty obce. Dostupné z WWW: <<http://www.jedli.zabrezsko.cz/rozpocety-obce/ds-56/p1=65>>.

Ostatní:

[21] Bilance příjmů a výdajů obcí – sumář za republiku z období let 2006 – 2010.

[22] Rozpočty obce Jedlí z let 2006 – 2010.

[23] Územní plán obce Jedlí.

[24] Závěrečné účty obce Jedlí z let 2006 – 2009.

[25] Inventarizace majetku obce Jedlí k 31. 12. 2010

SEZNAM ZKRATEK

ARIS	Automatizovaný rozpočtový informační systém
CzechPOINT	Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál
DFM	Dlouhodobý finanční majetek
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNHM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPFO	Daň z příjmu fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmu právnických osob
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
IOP	Integrovaný operační program
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MV	Ministerstvo vnitra
Mze	Ministerstvo zemědělství
POV	Program obnovy venkova
RUD	Rozpočtové určení daní
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SFŽP	Státní fond životního prostředí
ÚSC	Územně samosprávné celky
ZO	Zastupitelstvo obce

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

.....
Ivana Štiková

Adresa trvalého pobytu studenta:

789 01 Jedlí 241

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vývoj daňových příjmů v obcích ČR v letech 2006 -2010.

Příloha č. 2: Výkaz zisku a ztráty obce Jedlí k 31. 12. 2010